Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (första avdelningen)

den 17 maj 2013*

”Konkurrens — Konkurrensbegränsande samverkan — Den europeiska marknaden för lastslangar — Beslut i vilket en överträdelse av artikel 81 EG och artikel 53 i EES-avtalet konstateras — Fastställande av priser, marknadsfördelning och utbyte av kommersiellt känslig information — Ansvar för överträdelsen — Böter — 2006 års riktlinjer för beräkning av böter — Berättigade förväntningar — Övre gräns på 10 procent — Förmildrande omständigheter — Samarbete”

I mål T-146/09,

Parker ITR Srl, Veniano (Italien),

Parker-Hannifin Corp., Mayfield Heights, Ohio (Förenta staterna), företrätt av advokaterna B. Amory, F. Marchini Càmia och F. Amato,

sökande,

mot

Europeiska kommissionen, inledningsvis företrädd av N. Khan, V. Bottka och S. Noë, därefter av Bottka, Noë och R. Sauer, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan om i första hand delvis ogiltigförklaring av kommissionens beslut K(2009) 428 slutlig av den 28 januari 2009 om ett förfarande enligt artikel 81 i EG-fördraget och artikel 53 i EES-avtalet (Ärende COMP/39.406 – Lastslangar för oljeprodukter), i den del som avser sökandena, och i andra hand undanröjande eller kraftig nedsättning av de böter som ålagts sökandena i nämnda beslut,

meddelar

TRIBUNALEN (första avdelningen)

sammansatt av ordföranden J. Azizi, samt domarna M. Prek och S. Frimodt Nielsen (referent),

justitiesekreterare: handläggaren J. Weychert,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 27 april 2012,

följande

* Rättegångsspråk: engelska.

Dom

Bakgrund till tvisten

Sektorn för lastslangar för olja och gas

1 Lastslangar används för att lasta lågsvavlig råolja eller bearbetad råolja och andra oljeprodukter från offshoreanläggningar (till exempel bojlastare – som vanligtvis är förankrade på öppet hav där de fungerar som förtöjningsplats för oljetankers – eller flytande produktionsanläggningar med lagrings- och lossningsfunktioner – vilka består i ett system med flytande cisterner som används för att hämta, bearbeta och lagra olja eller gas från en angränsande plattform före omlastning till en oljetanker) till tankfartyg och därefter lossa tillbaka dessa fartygs produkter till offshoreanläggningar (till exempel bojar) eller på land.

2 Lastslangarna används offshore, det vill säga i eller i närheten av vatten, medan industrislangar eller markslangar används på land.

3 Varje lastslangsanläggning består, allt efter kundens behov, av ett visst antal standardslangar, särskilda slangar med kopplingar i båda ändar och ytterligare anordningar, såsom ventiler, ändkugghjul eller flytande utrustning. I förevarande mål inbegriper uttrycket lastslangar dessa ytterligare anordningar.

4 Lastslangarna används av oljebolag, bojlastartillverkare, hamnterminaler, oljeindustri och regeringar, och anskaffas antingen för nya projekt eller i ersättningssyfte.

5 Vad beträffar nya projekt, ger oljeterminaler eller andra slutanvändare i regel ingenjörsfirmor (även kallade materialtillverkare, OEM-företag (*original equipement manufacturer*) eller leverantörer) i uppdrag att bygga eller installera nya anläggningar för oljedistribution, såsom en fast förankrad förtöjningsplats eller flytande produktionsanläggningar med lagrings- och lossningsfunktioner. För sådana projekt anskaffar leverantören ett fullständigt installationssystem med lastslangar från en tillverkare.

6 Efter att lastslangarna installerats behöver varje beståndsdel ersättas inom ett till sju år. Slutanvändare köper ofta själva in lastslangar i ersättningssyfte (även kallade reservdelssektorn). I vissa fall centraliserar de dock inköpen via dotterbolag eller utomstående bolag vilka agerar i egenskap av underleverantörer. Reservdelsförsäljningen upptar globalt sett en större del av marknaden för lastslangar än försäljningen av nya produkter.

7 Efterfrågan på lastslangar beror i stor utsträckning på oljemarknadens utveckling och, i synnerhet, på oljeutvinningen i områden som är avlägset belägna i förhållande till platsen där oljan används. Efterfrågan har ökat med tiden. Den går i cykler och följer i viss mån oljeprisutvecklingen. Efterfrågan började bli stor i slutet av 60-talet och ökade i början av 70-talet, i synnerhet i oljeutvinningsområdena i Persiska viken, Nordsjön och i Nordafrika. Under 80-talet ökade efterfrågan hos framväxande nationella oljebolag i Sydamerika. I slutet av 90-talet flyttades efterfrågan mot Västafrika.

8 Lastslangarna tillverkas av välkända däck- och gummitillverkningsföretag eller av något av deras spin-off-företag. De tillverkas på beställning och anpassas till kundens behov. Eftersom efterfrågan på lastslangar är spridd över ett stort geografiskt område använder sig de flesta slangtillverkare av en rad mellanhänder vilka, på vissa bestämda marknader, tillhandahåller allmänna marknadsföringstjänster och erbjuder sina produkter inom ramen för offentliga upphandlingar.

9 Lastslangar säljs över hela världen och de största tillverkarna är verksamma internationellt. Regelverket som gäller för lastslangar skiljer sig inte nämnvärt från ett land till ett annat, och även om de tekniska kraven skiljer sig beroende på yttre förhållanden och användningssätt, uppfattas inte detta som ett hinder för att sälja lastslangar över hela världen.

10 Under den i målet aktuella perioden sålde medlemmarna i kartellen lastslangar tillverkade i Japan, Förenade kungariket, Italien och Frankrike, till slutanvändare och till leverantörer etablerade i olika länder i Europeiska unionen och området för det Europeiska ekonomiska samarbetet (EES). Även om merparten av lastslangsinstallationerna har icke-europeiska regioner som slutdestination, är vissa av de världsledande leverantörerna däremot belägna i olika länder i unionen och EES.

Beskrivning av sökandena

11 Den ena sökanden, Parker-Hannifin Corp., är verksam inom tillverkningen av rörelse- och styrsystemteknik, samt erbjuder finmekaniska lösningar för ett brett urval av marknader för handel, fordon, industri och flygindustri.

12 Parker-Hannifin är uppdelad i åtta områden: flygindustri, hydraulik, filtrering, klimatkontroll, fluidteknik, försegling, instrumentation och automation/pneumatik. Avdelningen fluidteknik är uppdelad i fyra geografiska områden (Nordamerika, Sydamerika, EU och Asien). Inom unionen består avdelningen fluidteknik av fyra divisioner och en affärsavdelning. Produkterna från denna affärsavdelning säljs på den internationella marknaden för havs- och sjöbottenutvunnen olja och gas.

13 Parker-Hannifin är moderbolag för Parker-Hannifin International Corp. Parker-Hannifin International Corp. är i sin tur Parker Italy Holding LLC:s moderbolag. Parker Italy Holding LLC är innehavare av aktiekapitalet i Parker Italy Holding Srl, som är moderbolag till den andra sökanden, Parker ITR Srl.

14 Parker-Hannifins globala konsoliderade omsättning för dess samtliga produkter under budgetåret 2006 uppgick till 7 410 miljoner euro.

15 Parker ITR tillverkar och saluför industrislangar och hydraliska slangar, lastslangar för olja och gas, samt tekniska komponenter. Bolagets omsättning var [*sekretessbelagt*] [1] euro för år 2006. Bolaget har sitt säte i Veniano (Italien).

16 Sektorn för lastslangar, som Parker ITR är en del av, skapades år 1966 av Pirelli Treg SpA, ett bolag som ingår i Pirelli-koncernen.

17 I december 1990 övertogs Pirelli Tregs verksamhet inom sektorn för lastslangar för oljeprodukter av ITR SpA, ett bolag som uppstod efter en fusion mellan Pirelli Treg och Itala, ett annat dotterbolag i Pirelli-koncernen. År 1993 förvärvades ITR av Saiag SpA.

18 Efter att ha inlett förhandlingar med Parker-Hannifin angående en eventuell försäljning av sin lastslangsverksamhet, bildade ITR dotterbolaget ITR Rubber Srl den 27 juni 2001.

19 Det ska härvid framhållas, för det första, att Parker-Hannifin Holding – ett dotterbolag inom Parker-koncernen som bildades i syfte att förvärva sektorn för gummislangar av ITR – den 5 december 2001 ingick ett avtal med ITR, enligt vilket Parker-Hannifin Holding förvärvade samtliga aktier i ITR Rubber.

20 För det andra stadgades i punkt e i avtalets inledande del att överlåtelsen av ITR:s sektor för gummislangar till ITR Rubber skulle utföras på begäran av Parker-Hannifin Holding.

1 — Sekretessbelagda uppgifter är dolda.

21 För det tredje föreskrivs i punkt 3.1.3 i avtalet att ”[Parker-Hannifin Holdings] åtagande är beroende … av fullgörandet av [ITR:s] överlåtelse. [ITR] ska fortlöpande hålla [Parker-Hannifin Holding] informerat om överlåtelsens framskridande och … samråda med [Parker-Hannifin Holding] avseende samtliga betydande förändringar i överlåtelsen … som [visar sig vara] nödvändiga eller bedöms lämpliga”.

22 För det fjärde anges i punkt 7.1.2 i avtalet att ITR Rubber, som bildats ”… för överlåtelsen och som dessförinnan … inte bedrivit någon handel, fört räkenskaper eller bedrivit någon annan verksamhet än den som är nödvändig för överlåtelsens fulla genomförande och, sedan överlåtelsen, har bedrivit vanlig affärsverksamhet och har inte bedrivit någon annan verksamhet.”

23 Den 19 december 2001 överlät ITR sin verksamhet för gummislangar, inklusive sektorn för lastslangar, till ITR Rubber.

24 Överlåtelsen fullgjordes den 1 januari 2002.

25 Den 31 januari 2002, överläts ITR Rubber av Parker-Hannifin Holding och bytte namn några månader senare, till Parker ITR.

26 Parker-Hannifin Holding, sedermera Parker Italy Holding Srl, innehar samtliga aktier i Parker ITR.

Det administrativa förfarandet

27 Förenta staternas justitiedepartement samt de japanska och de brittiska konkurrensmyndigheterna inledde en förundersökning på grund av liknande omständigheter, [*sekretessbelagt*]. Samtidigt ingavs, den 20 december 2006, en ansökan om immunitet till Europeiska gemenskapernas kommission. Sökanden gjorde gällande rätt till förmånlig behandling enligt meddelandet om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (JO C 298, 2006, s. 17), för att ha avslöjat en kartell på marknaden för lastslangar.

28 Kommissionen inledde därför en utredning angående en eventuell överträdelse av artikel 81 EG och artikel 53 EES-avtalet och företog, den 2 maj 2007, ett antal inspektioner hos Parker ITR, andra berörda tillverkare, samt hos [*sekretessbelagt*] och M.W.

29 Manuli Rubber Industries, Parker ITR och Bridgestone ingav varsin ansökan om befrielse från böter till kommissionen, den 4 maj, den 17 juli, respektive den 7 december 2007.

30 Den 28 april 2008 antog kommissionen ett meddelande om invändningar som delgavs olika berörda bolag mellan den 29 april och den 1 maj 2008.

31 Samtliga bolag besvarade meddelandet om invändningar inom den föreskrivna fristen och begärde, med undantag av [*sekretessbelagt*]/DOM, ContiTech AG och Continental AG, att få höras vid ett muntligt hörande som ägde rum den 23 juli 2008.

Det angripna beslutet

32 Den 28 januari 2009 antog kommissionen beslut K(2009) 428 slutlig om ett förfarande enligt artikel 81 i EG-fördraget och artikel 53 i EES-avtalet (Ärende COMP/39.406 – Lastslangar för oljeprodukter) (nedan kallat det angripna beslutet). Av det angripna beslutet framgår i huvudsak följande:

— Beslutet är riktat till elva bolag, däribland sökandena.

— De bolag som avses i det angripna beslutet har deltagit, på ibland lite olika sätt, i en enda komplex överträdelse, vars syfte har varit fördelning av anbud, fastställande av priser, kvoter och försäljningsvillkor, uppdelning av geografiska marknader och utbyte av känslig information om priser, försäljningsvolymer och anbudsförfaranden.

— Kartellen hade åtminstone pågått sedan den 1 april 1986 (men troligen sedan början av 70-talet) och upphört den 2 maj 2007.

— Från den 13 maj 1997 till den 11 juni 1999 var kartellens verksamhet begränsad och det uppstod slitningar mellan de deltagande företagen. Enligt kommissionen ledde detta emellertid inte till något egentligt avbrott i överträdelsen och från och med juni 1999 var dess organiserade struktur helt återställd och kartellen fungerade enligt samma tillvägagångssätt och med samma medlemmar (med undantag av Manuli, som inte återinträdde i kartellen fullt ut förrän ett år senare). Kommissionen fann därför att tillverkarna hade gjort sig skyldiga till en enda fortlöpande överträdelse under perioden 1 april 1986–2 maj 2007 eller, för det fall överträdelsen trots allt skulle anses ha avbrutits, i vart fall, en enda upprepad överträdelse. Perioden 13 maj 1997–11 juni 1999 beaktades inte vid beräkningen av böterna, med hänsyn till att det fanns så få bevis för överträdelsen avseende denna period.

— Sökandena fälldes till ansvar avseende följande perioder:

  — Parker ITR: den 1 april 1986 till den 2 maj 2007, och

  — Parker-Hannifin Corp.: den 31 januari 2002 till den 2 maj 2007.

— Med tillämpning av kriterierna i Riktlinjer för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 23.2 a i förordning (EG) nr 1/2003 (EUT C 210, 2006, s. 2) (nedan kallade riktlinjerna), fastställdes böternas grundbelopp för vart och ett av bolagen enligt följande:

  — Kommissionen utgick från det genomsnittliga värdet av försäljningen i världen för vart och ett av bolagen under perioden 2004–2006, med undantag av Yokohama Rubber, för vilket kommissionen utgick från perioden 2003–2005. Kommissionen beaktade härvid den försäljning som fakturerats köpare i EES.

  — Kommissionen fastställde det relevanta försäljningsvärdet för vart och ett av bolagen genom att lägga ihop respektive bolags andel av försäljningen på världsmarknaden med försäljningsvärdet inom EES, såsom föreskrivs i punkt 18 i riktlinjerna.

  — Kommissionen beaktade 25 procent av detta värde (i stället för högst 30 procent enligt riktlinjerna) med hänsyn till överträdelsens allvar.

  — Det värde som då erhölls multiplicerades med antalet år som vart och ett av bolagen hade deltagit i överträdelsen.

  — I enlighet med punkt 25 i riktlinjerna höjde kommissionen detta värde med 25 procent av försäljningsvärdet i avskräckande syfte.

  — Kommissionen konstaterade därefter att det fanns försvårande omständigheter med avseende på Parker ITR och ett annat företag och att det saknades förmildrande omständigheter med avseende på övriga medlemmar i kartellen.

  — Till sist beviljade kommissionen en nedsättning av böterna, i enlighet med meddelandet om samarbete, med avseende på två bolag men avslog begäran om bötesnedsättning som framställts av Parker ITR och ett annat företag.

33 Vad beträffar Parker ITR, fann kommissionen att försäljningsvärdet uppgick till [*sekretessbelagt*] euro utifrån en världsmarknadsandel på [*sekretessbelagt*] procent. Kommissionen fastställde att Parker ITR hade deltagit i kartellen under 19 år och fem dagar, vilket ger en multipliceringsfaktor på 19, samt att Parker-Hannifin hade deltagit under fem år, tre månader och tre dagar, vilket ger en multipliceringsfaktor på 5,5. Med tillämpning av kriterierna i föregående punkt fastställde kommissionen därefter grundbeloppet för de böter som Parker ITR skulle åläggas till 19 700 000 euro och det som Parker-Hannifin skulle åläggas till 6 400 000 euro.

34 Med beaktande av försvårande omständigheter rörande Parker ITR och Parker-Hannifin justerades böterna därefter till 25 610 000 euro för Parker ITR, för vilket belopp Parker-Hannifin är solidariskt ansvarigt med 8 320 000 euro.

Förfarandet och parternas yrkanden

35 Sökandena har väckt förevarande talan genom ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 9 april 2009.

36 Eftersom en domare på första avdelningen hade fått förhinder, utsåg tribunalens ordförande, med stöd av artikel 32.3 i tribunalens rättegångsregler, en annan domare för att göra sammansättningen fullständig.

37 På grundval av referentens rapport beslutade tribunalen (första avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet. Rätten anmodade parterna, såsom åtgärder för processledning enligt artikel 64 i rättegångsreglerna, att förete vissa handlingar och vissa frågor ställdes till dem skriftligen. Parterna efterkom rättens begäran.

38 Genom en skrivelse av den 12 mars 2012, framställde sökandena, som en åtgärd för processledning, en begäran om att ytterligare handlingar skulle företes.

39 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens muntliga frågor vid förhandlingen den 27 april 2012.

40 Vid det tillfället återkallade sökandena sin ansökan om åtgärd för processledning.

41 Sökandena har yrkat att tribunalen ska

— ogiltigförklara det angripna beslutet i den del Parker ITR hålls ansvarigt för överträdelsen under perioden 1 april 1986–9 juni 2006 och i den del Parker-Hannifin hålls ansvarigt för överträdelsen under perioden 31 januari 2002–9 juni 2006,

— kraftigt sätta ned det bötesbelopp som sökandena påförts, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

42 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

— ogilla talan, och

— förplikta sökandena att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

Yrkandet om ogiltigförklaring

43 Till stöd för sin talan har sökandena åberopat nio grunder.

44 Under den första grunden har sökandena gjort gällande att kommissionen åsidosatt principen om personligt ansvar, gjort sig skyldig till rättegångsmissbruk, åsidosatt principen om icke-diskriminering och brustit i sin motiveringsskyldighet, när den felaktigt hållit Parker ITR ansvarigt för överträdelsen beträffande perioden före den 1 januari 2002.

45 Den andra grunden avser att kommissionen felaktigt hållit sökandena ansvariga för överträdelsen kopplad till M.P.:s otillåtna beteende. M.P. var chef över sektorn för lastslangar inom företaget.

46 Genom sin tredje grund har sökandena gjort gällande att Parker-Hannifin felaktigt hållits solidariskt ansvarigt för överträdelsen tillsammans med Parker ITR.

47 Som fjärde grund har det gjorts gällande att kommissionens beslut att påföra Parker ITR böter för perioden före den 11 juni 1999 innebar ett åsidosättande av artikel 25.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 [EG] och 82 [EG] (EUT L 1, 2003, s. 1), av principen om icke-diskriminering samt saknade motivering.

48 Under den femte grunden har sökandena gjort gällande att kommissionen felaktigt höjde böterna för den ledande roll som Parker ITR spelat.

49 Den sjätte grunden avser åsidosättandet av principen om personligt ansvar och av motiveringsskyldigheten i fråga om höjningen av böterna som påförts Parker-Hannifin för den ledande roll som Parker ITR anses ha spelat.

50 Under den sjunde grunden har sökandena gjort gällande att principen om skydd för berättigade förväntningar åsidosatts genom att sättet att beräkna försäljningsvärdet varit felaktigt vid fastställandet av böterna.

51 Den åttonde grunden avser åsidosättandet av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, av principen om personligt ansvar och av motiveringsskyldigheten, vid beräkningen av gränsen på 10 procent av omsättningen.

52 Genom den nionde grunden har sökandena slutligen gjort gällande att kommissionen åsidosatte principen om berättigade förväntningar, när den beslutade att inte bevilja någon bötesnedsättning till följd av samarbetet.

53 Tribunalen prövar först den första grunden, därefter den fjärde, den femte, den sjätte, den andra, den tredje, den sjunde, den åttonde och den nionde grunden.

Den första grunden: En felaktig bedömning att hålla Parker ITR ansvarigt för överträdelsen för perioden före den 1 januari 2002

Det angripna beslutet

54 Av skälen 327–329 och 366–373 i det angripna beslutet framgår att kommissionen tillämpade principen om ekonomisk kontinuitet och fann att Parker ITR (tidigare ITR Rubber) ska hållas ansvarigt för överträdelsen i sin helhet från och med år 1986, till följd av en intern omorganisation i

Saiag-koncernen, varvid sektorn för gummislangar överfördes från ITR till ITR Rubber, vilket dotterbolag sedermera överläts på Parker-Hannifin. Det Parker-Hannifin anförde under det administrativa förfarandet angående principen om personligt ansvar lämnade kommissionen utan avseende.

55 Kommissionen angav även att det förhållandet att den visserligen inte tillämpat rättspraxis på samma sätt i ett annat ärende som även det rörde koncernintern omorganisation saknade betydelse och hindrade inte kommissionen från att nå en annan slutsats i det aktuella ärendet, med hänsyn till att omständigheterna var annorlunda.

Parternas argument

56 Sökandenas första grund består av tre delar.

57 I grundens första del har sökandena i huvudsak hävdat att Parker ITR inte kan hållas ansvarigt för perioden före den 1 januari 2002, eftersom det, enligt sökandena, är den juridiska person som ledde företaget när överträdelsen begicks som ska hållas ansvarig för överträdelsen, även om företagets verksamhet, vid tidpunkten för beslutet i vilket överträdelsen konstateras, har flyttats och ansvaret för den övertagits av en annan juridisk person. Parker ITR övertog dock inte de verksamheter som bidragit till överträdelsen förrän den 31 januari 2002.

58 Enligt sökandena var det felaktigt av kommissionen att behandla överföringen av verksamheterna från ITR till ITR Rubber som en företagsintern omorganisering, vilket gjorde det möjligt att tillämpa teorin om ekonomisk succession och därigenom göra undantag från principen om personligt ansvar.

59 Sökandena har anfört att ny rättspraxis bekräftar att teorin om ekonomisk succession, när det är fråga om överföring av verksamheter inom en koncern, endast kan tillämpas om de strukturella banden mellan den mottagande och den överlåtande enheten fortfarande föreligger när kommissionen antar sitt beslut i vilket en överträdelse konstateras.

60 Enligt sökandena bedrev ITR Rubber emellertid inte någon näringsverksamhet från dagen för dess bildande, den 27 juni 2001, till den 1 januari 2002. Bolaget var ett mellanled som endast skapats i syfte att driva igenom överföringen av gummisektorn till Parker-Hannifin. Detta ändamål framgår, enligt sökandena, tydligt av punkt 7.1.2. i avtalet som ingåtts mellan ITR och Parker-Hannifin.

61 Den första grundens andra del rör rättegångsmissbruk.

62 Sökandena gör i huvudsak gällande att kommissionens agerande utgjorde rättegångsmissbruk i den mån den fastslog Parker ITR:s ansvar avseende perioden före den 1 januari 2002 endast i syfte att kringgå artikel 25 i förordning nr 1/2003, vari anges vilka preskriptionstider som gäller och vars tillämpning skulle ha inneburit att ITR och Pirelli inte hade kunnat ställas till svars.

63 Den första grundens tredje del avser åsidosättande av principen om icke-diskriminering och en bristande motiveringsskyldighet.

64 Sökandena har till stöd för sin talan i denna del gjort gällande att kommissionen, i meddelandet om invändningar, tillämpade teorin om ekonomisk kontinuitet på samma sätt avseende sökandena som avseende Dunlop Oil & Marine Ltd, som befann sig i en liknande situation. I det angripna beslutet valde kommissionen däremot att överge teorin om ekonomisk kontinuitet endast avseende Dunlop Oil & Marine Ltd och inte avseende sökandena, och detta utan att lämna någon förklaring, trots att köparen i båda fallen förvärvade säljarens verksamheter, det vill säga lastslangsverksamheterna.

65 Sökandena har vidare gjort gällande att kommissionen för det första gjort ett avsteg från sin tidigare praxis utan någon logisk förklaring härtill, när den höll sökandena ansvariga för perioden före den 1 januari 2002, att kommissionen för det andra därmed underlät att bemöta de argument som sökandena anfört som svar på meddelandet om invändningar, och för det tredje, underlåtit att förklara särbehandlingen av sökandena i förhållande till Dunlop Oil & Marine Ltd.

66 Kommissionen har bestritt dessa påståenden.

67 Kommissionen har hävdat att principen om individuellt ansvar inte är tillämplig i förevarande fall, i den utsträckning den ekonomiska successionen skett inom en och samma koncern (skäl 370–373 i det angripna beslutet). Enligt kommissionen görs det skillnad mellan en överföring av verksamheter och en överlåtelse av en juridisk enhet, genom att det föreskrivs att för det fall endast verksamheterna har överlåtits ska ansvaret följa verksamheterna endast i det undantagsfall där den juridiska person som överlät verksamheterna upphörde att existera juridiskt sett, eller i sin helhet upphörde med sin näringsverksamhet. Om däremot den juridiska enhet som gjort sig skyldig till en överträdelse säljs är enheten även fortsättningsvis ansvarig för sina tidigare överträdelser (domstolens dom av den 16 november 2000 i mål C-279/98 P, Cascades mot kommissionen, REG 2000, s. I-9693).

68 Enligt kommissionen följer det även av rättspraxis (domstolens dom av den 11 december 2007 i mål C-280/06, ETI m.fl., REG 2007, s. I-10893) att en ekonomisk succession beror på omständigheterna vid tidpunkten för överföringen av verksamheterna samt att den ekonomiska successionen i fråga inte påverkas av en senare försäljning av ett dotterbolag till ett nytt företag. Vad gäller ansvarsfrågan styrs följderna av den senare försäljningen av dotterbolaget av rättspraxis angående upplösning av företag. Enligt kommissionen leder inte avvecklingen av ett företag som är ansvarigt för en överträdelse till att de olika juridiska enheter som den ekonomiska enheten tidigare bestod i fråntas sitt ansvar. Dessa juridiska enheter kan tvärtom fortfarande hållas solidariskt ansvariga, även om vissa av dem ingår i en ny koncern vid antagandet av beslutet i vilket en överträdelse konstateras.

69 I förevarande fall har enligt kommissionen överföringen av verksamheterna från ITR till ITR Rubber – som är företag mellan vilka det förelåg strukturella och ekonomiska band då båda ingick i Saiag-koncernen, något som under alla omständigheter är klarlagt – i sig endast betydelse med hänsyn till kriteriet om ekonomisk kontinuitet, eftersom ITR:s fulla ansvar helt har övergått till dotterbolaget, ITR Rubber, även avseende perioden före dess bildande.

70 Detta ansvar är vidare kopplat till den juridiska personen ITR Rubber och när denna juridiska person blev Parker ITR, efter det att den hade förvärvats av Parker-Hannifin, förblev den ansvarig för ITR Rubbers förra moderbolags tidigare överträdelser, med tillämpning av rättspraxis enligt vilken en juridisk enhet kan hållas ansvarig för en överträdelse som begåtts av det företag den ingår i.

71 Vad gäller Parker-Hannifins förvärv av ITR Rubber har kommissionen förtydligat att det inte kan vara frågan om en försäljning av verksamheter till ett fristående företag mot bakgrund av att försäljningen inte enbart avsåg verksamheterna utan även en befintlig juridisk enhet som bar med sig sitt ansvar.

72 Försäljningen av de omtvistade verksamheterna inom Saiag-koncernen, från ITR till ITR Rubber, och den därpå följande försäljningen av ITR Rubber till en ny koncern, nämligen Parker-Hannifin-koncernen, ska således behandlas som separata händelser, eftersom försäljningen av ITR Rubber inte kan upphäva den tidigare ekonomiska successionen.

73 Vidare anser kommissionen att den lämpliga tidpunkten för att bedöma den faktiska situationen och för att avgöra huruvida överföringen av verksamheterna skedde inom en koncern eller mellan två oberoende företag, är tidpunkten för själva överföringen. Tidpunkten för antagandet av beslutet i vilket en överträdelse konstateras har endast betydelse för bedömningen av huruvida ett företag som är ansvarigt för överträdelsen sedermera har upplösts.

74 Kommissionen anser vidare att perioden under vilken de strukturella banden består efter en ekonomisk succession saknar betydelse i syfte att fastställa förekomsten av en sådan succession. Det sålda dotterbolaget kan således fortfarande hållas solidariskt ansvarigt för överträdelsen tillsammans med de kvarvarande enheterna i dess tidigare ekonomiska enhet för perioden fram till försäljningen av dotterbolaget.

75 Vidare delar kommissionen inte sökandenas analys av förstainstansrättens dom av den 30 september 2009 i mål T-161/05, Hoechst mot kommissionen (REG 2009, s. II-3555) och anser i huvudsak att omständigheterna inte överensstämmer med de som föreligger i det aktuella fallet.

76 Kommissionen har vidare hävdat att ITR Rubber bildades och ägdes i sin helhet av sitt moderbolag ITR och det ledande bolaget i Saiag-koncernen fram till överlåtelsen till Parker-Hannifin. Enligt kommissionen bekräftar den omständigheten att ITR Rubbers ekonomiska verksamhet var svag under sex månader (27 juni 2001–1 januari 2002) att detta dotterbolag uppfyllde den roll som moderbolaget hade gett det och att bolaget inte hade möjlighet att agera självständigt. Denna slutsats påverkas inte av det som eventuellt kan ha inträffat mellan den 1 januari 2002, då verksamheterna överfördes från ITR till ITR Rubber och den 31 januari 2002, när samtliga aktier i ITR Rubber förvärvades av Parker-Hannifin.

77 Kommissionen har härvid förtydligat att ITR:s avtalsenliga förbud mot att utöva inflytande över ITR Rubber gällde efter verksamhetsöverföringen, det vill säga från den 1 januari 2002 samt att detta innebär att avtalet varigenom överlåtelsen trädde i kraft inte hindrade förekomsten av en ekonomisk enhet vid överlåtelsen.

78 Kommissionen har slutligen gjort gällande att koncerninterna överlåtelser generellt sett sker mellan flera juridiska enheter som kontrolleras av ett enda moderbolag och i sådana fall är det generellt sett moderbolaget som hålls ansvarigt, om bolaget har utövat betydande inflytande över sina dotterbolag. En ekonomisk succession inom koncernen ger enligt kommissionen denne möjlighet att utreda dotterbolaget som är den ekonomiska efterträdaren även om bolaget inte längre kontrolleras av det tidigare moderbolaget. Denna möjlighet kan enligt kommissionen användas inom konkurrensrätten, när det tidigare moderbolaget har upphört att existera, eller inte kan ställas till ansvar av andra anledningar, såsom den omständigheten att överträdelsen är preskriberad, som i det aktuella fallet med avseende på ITR och Saiag.

79 I andra hand har kommissionen hävdat att den har ett utrymme för skönsmässig bedömning enligt rättspraxis, vilket berättigar den att välja till vem den ska rikta sitt beslut i vilket en överträdelse konstateras, både vid ekonomisk succession och, mer allmänt, med avseende på moderbolag och deras dotterbolag. Kommissionen kunde således besluta att rikta det angripna beslutet endast till en ekonomisk efterträdare, Parker ITR, och inte till dess företrädare som fortfarande finns kvar, ITR och/eller Saiag.

80 För att bemöta den första grundens andra del har kommissionen bestritt sökandenas påstående att kommissionen har gjort sig skyldigt till rättsmissbruk. Kommissionen har anfört att det var befogat att även rikta det angripna beslutet till Parker ITR, även om skälet härför var att åtgärder mot ITR eller Saiag omfattades av preskription, eftersom det enligt kommissionen var samma verksamheter, det vill säga samma företag, som fortsatte att begå överträdelsen.

81 Vad beträffar den första grundens tredje del har kommissionen bland annat gjort gällande att meddelandet om invändningar grundade sig på oriktiga uppgifter angående Dunlop Oil & Marine Ltd. Enligt kommissionen var det nämligen Unipoly Ltd – den nya ägaren till de verksamheter som var inblandade i överträdelsen – som bildade Dunlop Oil & Marine Ltd och inte säljaren av verksamheterna [*sekretessbelagt*], vilket innebär att detta företag befinner sig i en annan situation än sökandena, där det var fråga om en försäljning av en juridisk enhet och inte endast en verksamhetsöverföring.

82 Vad beträffar invändningen om åsidosättandet av motiveringsskyldigheten anser kommissionen att det helt enkelt är fråga om en omformulering av övriga invändningar som framställts till stöd för den första grunden.

Tribunalens bedömning

83 Det ska erinras om att unionsrättens konkurrensregler avser verksamheten i företag (domstolens dom av den 7 januari 2004 i de förenade målen C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C 217/00 P och C-219/00 P, Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, REG 2004, s. I-123, punkt 59).

84 Begreppet företag i ett konkurrensrättsligt sammanhang förstås som en ekonomisk enhet, det vill säga en enhetlig organisation av personliga, materiella och immateriella faktorer som på ett varaktigt sätt syftar till ett bestämt ekonomiskt mål, även om enheten i juridisk mening består av flera fysiska eller juridiska personer (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 12 juli 1984 i mål 170/83, Hydrotherm, REG 1984, s. 2999, punkt 11, förstainstansrättens dom av den 11 december 2003 i mål T-66/99, Minoan Lines mot kommissionen, REG 2003, s. II-5515, punkt 122, och av den 15 september 2005 i mål T-325/01, DaimlerChrysler mot kommission, REG 2005, s. II-3319, punkt 85).

85 Enligt principen om personligt ansvar kan en straffbar handling inte tillskrivas någon annan än gärningsmannen själv. Vidare följer det av principen om att straff ska vara individuella att inte någon annan än den skyldige bestraffas. Dessa principer som utgör grundläggande skyddsregler som följer av straffrätten utgör således hinder för att en fysisk eller juridisk person som inte varit gärningsman fälls till ansvar (se, för ett liknande resonemang, generaladvokaten Cosmas förslag till avgörande i mål C-49/92 P, kommissionen mot Anic Partecipazioni, där domstolen meddelade dom den 8 juli 1999, REG 1997, s. I-4130, punkt 74, generaladvokaten Colomers förslag till avgörande i det ovan i punkt 83 nämnda målet Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, REG 2004, s. I-133, punkterna 63 och 64, och generaladvokaten Bots förslag till avgörande i de förenade målen C-201/09 P och C-216/09 P, ArcelorMittal Luxembourg kommissionen och kommissionen mot ArcelorMittal Luxembourg m.fl., där domstolen meddelade dom den 29 mars 2011, REU 2011, s. I-2239, punkt 181, och i mål C-352/09 P, ThyssenKrupp Nirosta mot kommissionen, där domstolen meddelade dom den 29 mars 2011, REU 2011, s. I-2359, punkt 162).

86 Det följer av fast rättspraxis att dessa principer är tillämpliga på unionsrättens konkurrensregler. Domstolen har slagit fast att med hänsyn till den ifrågavarande överträdelsens art samt arten av och svårighetsgraden i de därtill knutna sanktionerna, ska principen om personligt ansvar tillämpas vad avser en överträdelse av (domen i det ovan i punkt 85 nämnda målet kommissionen mot Anic Partecipazioni, punkt 78, och dom 10 september 2009 i mål C-97/08 P, Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, REG 2009, s. I-8237, punkt 77)

87 Det är således den fysiska eller juridiska person som ledde ett företag när en överträdelse begicks som ska hållas ansvarig för densamma. Detta gäller även om ansvaret för driften av företaget inte längre åvilar denna person när beslutet om fastställelse av överträdelsen antas (se domen i det ovan i punkt 85 nämnda målet ThyssenKrupp Nirosta mot kommissionen, punkt 143 och där angiven rättspraxis).

88 Det följer således av domstolens praxis att den som bär ansvar för företagets – eller företagets enheters – rättsstridiga beteende är den juridiska person som ledde det ifrågavarande företaget vid tidpunkten för överträdelsen, även om de mänskliga och materiella resurser som medverkade till överträdelsen har överlåtits till tredje man efter överträdelseperioden (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 16 november 2000 i mål C-297/98 P, SCA Holding mot kommissionen, REG 2000, s. I-10101, punkterna 25 och 27).

89 En fysisk eller juridisk person som inte är gärningsman kan trots det bli föremål för sanktionsåtgärder till följd av gärningen när den fysiska eller juridiska person som har begått överträdelsen har upphört att existera juridiskt eller ekonomiskt sett (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 68 nämnda målet ETI m.fl., punkt 40, och i det ovan i punkt 85 nämnda målet ThyssenKrupp Nirosta mot kommissionen, punkt 144) för att undvika att ett företag skulle kunna undgå sanktioner av den enkla anledningen att identiteten har ändrats till följd av omstruktureringar, överlåtelse eller andra ändringar i juridiskt eller organisatoriskt avseende (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 68 nämnda målet ETI m.fl., punkt 41 och där angiven rättspraxis). Det är fråga om kriteriet om ekonomisk kontinuitet.

90 Det följer således av fast rättspraxis att ett byte av ett företags rättsliga form och namn inte leder till att ett nytt företag utan ansvar för det tidigare företagets konkurrensbegränsande beteenden ska anses ha bildats, när det i ekonomiskt hänseende föreligger identitet mellan de båda företagen (domstolens dom av den 28 mars 1984 i de förenade målen 29/83 och 30/83, Compagnie royale asturienne des mines et Rheinzink/Commission, REG 1984, s. 1679, domen i de ovan i punkt 83 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkterna 356–359, och i det ovan i punkt 68 nämnda målet ETI m.fl., punkt 42).

91 Det förhållandet att en juridisk person fortsätter att existera såsom rättssubjekt utesluter inte, enligt unionsrättens konkurrensregler, att det kan röra sig om en övergång av en del av den juridiska personens verksamheter till en annan, som därigenom blir ansvarigt för det förstnämnda företagets agerande (se, för ett liknande resonemang, domen i de ovan i punkt 83 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkterna 356–359, domen i det ovan i punkt 68 nämnda målet ETI m.fl., punkt 48 och förstainstansrättens dom av den 27 september 2006 i mål T-43/02, Jungbunzlauer mot kommissionen, REG 2006, s. II-3435, punkt 132).

92 En sådan sanktionsåtgärd är nämligen tillåten när dessa juridiska personer kontrollerades av samma person och, mot bakgrund av de nära banden ekonomiskt och organisatoriskt sett mellan dessa enheter, i huvudsak tillämpade samma instruktioner avseende affärsverksamheten (domen i de ovan i punkt 83 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkterna 356–359, och domen i det ovan i punkt 68 nämnda målet ETI m.fl., punkt 49).

93 Däremot har domstolen funnit att det föreligger ekonomisk kontinuitet endast när den juridiska person som är ansvarig för företagets drift juridiskt sett har upphört att existera först efter det att överträdelsen begicks, i ett fall med två existerande och verksamma företag av vilka det ena företaget överlåtit en viss del av sin verksamhet till det andra företaget, och där det inte fanns något strukturellt samband dem emellan (se, för ett liknande resonemang, domarna i det ovan i punkt 85 nämnda målet kommissionen mot Anic Partecipazioni, punkt 145, och de ovan i punkt 83 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkt 359).

94 Kriteriet om ekonomisk kontinuitet gör det således möjligt att, under särskilda omständigheter som är strikt begränsade enligt rättspraxis, säkerställa en effektiv tillämpning av principen om personligt ansvar för den som begått en överträdelse och införa sanktionsåtgärder mot en juridisk person, som visserligen är en annan än den som begick överträdelsen men till vilken det föreligger strukturella band.

95 Genom att tillämpa kriteriet om ekonomisk kontinuitet kan kommissionen alltså införa sanktionsåtgärder mot en annan juridisk person än den som begått överträdelsen, trots en juridisk konstruktion inom ett företag som syftar till att skapa ett artificiellt hinder mot sanktioner på grund av överträdelser av konkurrensreglerna som begåtts av en eller flera av de juridiska personer som utgör företaget.

96 Syftet med ekonomisk kontinuitet är dock inte att tillåta att ett annat företag hålls ansvarigt för en överträdelse än det företag som begått överträdelsen, i förekommande fall via juridiska personer som utgör delar av företaget (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 85 nämnda målet ThyssenKrupp Nirosta mot kommissionen, punkt 145), om det inte finns strukturella band mellan dessa två företag som förbinder dem i ekonomiskt och organisatoriskt avseende (se, för ett liknande resonemang, domen i de ovan i punkt 83 nämnda förenade målen Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkterna 359, och domen i det ovan i punkt 68 nämnda målet ETI m.fl., punkt 49) eller om den juridiska person som begått överträdelsen har överlåtits till en utomstående i oegentligt syfte, det vill säga inte enligt marknadsvillkoren, i syfte att undgå konkurrensrättsliga sanktionsåtgärder (generaladvokaten Kokotts förslag till avgörande i det ovan i punkt 68 nämnda målet ETI m.fl., REG 2007, s. I-10896, punkterna 82 och 83).

97 Om ett företag däremot, enligt marknadsvillkoren, överlåter den juridiska person som begått överträdelsen, till en utomstående till vilken det inte har några strukturella band, kan företaget fortfarande bli föremål för sanktionsåtgärder i enlighet med principen om personligt ansvar avseende perioden under vilken överträdelsen pågick före överlåtelsen, med förbehåll för preskriptionsreglerna, även om verksamheten hade upphört beträffande den affärsavdelning som överträdelsen avsåg.

98 Annorlunda uttryckt är syftet med kriteriet om ekonomisk kontinuitet – när rättsregler som preskriptionsreglerna utgör hinder mot att ett företag ådrar sig sanktionsåtgärder på grund av en överträdelse av konkurrensrätten, eller när företaget som överlåtit den juridiska personen som begått överträdelsen till en utomstående har försvunnit – inte att tillåta att retroaktivt söka och tillskriva ett annat företag ansvar för gärningar som det första företaget begått, om det inte finns strukturella band som kopplar dem samman i ekonomiskt och organisatoriskt avseende (se, för ett liknande resonemang, generaladvokaten Colomers förslag till avgörande i det ovan i punkt 83 nämnda målet Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkt 72) eller om överlåtelsen av den juridiska personen som begått överträdelsen har skett i oegentligt syfte (se punkt 96 ovan).

99 Det saknar härvid betydelse om det är fråga om en överlåtelse av verksamheter eller av en juridisk person till en utomstående. Den argumentation som kommissionen anfört i det avseendet kan därför inte godtas.

100 Det har nämligen fastslagits i rättspraxis att principen om personligt ansvar inte kan kringgås genom kriteriet om ekonomisk kontinuitet, när ett företag överlåtit en del av sin verksamhet som berörs av den konkurrensbegränsande samverkan till en oberoende utomstående, genom överföring till ett dotterbolag som bildats med denna överföring i åtanke, och det saknas strukturellt samband mellan den ursprungliga och den nya innehavaren, vilket var grunden till att sanktionsåtgärder vidtogs mot det överlåtna företaget avseende den del av överträdelseperioden som föregick överlåtelsen och mot det överlåtande företaget avseende den del av överträdelseperioden som förlöpte efter överlåtelsen (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 75 nämnda målet Hoechst mot kommissionen, punkterna 28 och 61).

101 Det följer även av principen om personligt ansvar att den juridiska person som överlåts kan åläggas sanktionsåtgärder från och med tidpunkten för dess bildande, avseende den del av överträdelseperioden under vilken denne deltog i överträdelsen (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 75 nämnda målet Hoechst mot kommissionen, punkterna 28, 61, 66 och 67), i den mån, och från och med den tidpunkt då, denne kunde hållas individuellt ansvarig för överträdelsen (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 24 september 2009 i de förenade målen, C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P och C-137/07 P, Erste Group Bank m.fl. mot kommissionen, REG 2009, s. I-8681, punkterna 81 och 82).

102 Det kan härvid tilläggas att följden av att inte konstatera att det övertagande företaget hade begått någon överträdelse och, i förekommande fall, att inte vidta sanktionsåtgärder gentemot företaget, skulle kunna minska sanktionsåtgärdernas avskräckande verkan med avseende på eventuell upprepning.

103 I det aktuella målet påpekar tribunalen inledningsvis följande.

104 Sektorn för lastslangar som idag tillhör Parker ITR skapades år 1966 av Pirelli Treg, vars verksamhet återupptogs i december 1990 av ITR, som förvärvades av Saiag år 1993.

105 Saiag bildade vidare dotterbolaget ITR Rubber den 27 juni 2001, efter förhandlingar om en eventuell försäljning av lastslangsverksamheterna med Parker-Hannifin, som övertog sektorn för gummislangar, inklusive sektorn för lastslangar, den 19 december 2001.

106 Överföringen av sektorn för gummislangar till ITR Rubbers fullgjordes den 1 januari 2002 och den 31 januari 2002 förvärvade Parker-Hannifin dotterbolaget ITR Rubber – som några månader senare ändrade namn till Parker ITR.

107 Det framgår vidare av skäl 370 i det angripna beslutet att ITR var det företag som – mellan december månad 1990 och den 27 juni 2001 när ITR Rubber bildades av Saiag – deltog i kartellen och som på det sättet begick den överträdelse som sanktioneras genom beslutet.

108 Det är härutöver ostridigt att ITR fortsatte att utöva Saigas gummislangsverksamheter, och i synnerhet lastslangsverksamheten, till den 19 december 2001, när verksamheterna överfördes till ITR Rubber, vilken överföring fullgjordes den 1 januari 2002.

109 Det är vidare ostridigt att överträdelsen fortsatte under perioden 27 juni–31 december 2001.

110 Härav följer att det även var ITR som begick överträdelsen, under perioden 27 juni 2001–31 december 2001.

111 I enlighet med principen om personligt ansvar är det därför Saiag och ITR som borde ha blivit föremål för sanktionsåtgärder på grund av överträdelsen, i vart fall, under perioden december 1990–31 december 2001.

112 Det är dock klarlagt att kommissionen inte ålade ITR och Saiag sanktionsåtgärder, eftersom kommissionen ansåg, enligt vad som anförts vid tribunalen i detta hänseende, att överträdelsen var preskriberad vad dem beträffar.

113 Kommissionen anförde vidare vid förhandlingen att det var mot denna bakgrund som kommissionen, i syfte att beivra överträdelsen som begicks av ITR under perioden december 1990–december 2001 och dessförinnan av Pirelli Treg under perioden april 1986–december 1990, beslutade att hålla Parker ITR, tidigare ITR Rubber, ansvarigt för överträdelsen under hela perioden. Kommissionen anser nämligen att det är möjligt att stödja sig på kriteriet om ekonomisk kontinuitet i en sådan situation, för att säkerställa att de konkurrensrättsliga påföljderna är effektiva.

114 Tribunalen ska därför pröva huruvida förutsättningarna för att tillämpa kriteriet om ekonomisk kontinuitet var uppfyllda i det aktuella fallet, såsom kommissionen har gjort gällande.

115 Det kan konstateras att ITR Rubber var ITR:s helägda dotterbolag under perioden 27 juni 2001–31 januari 2002, samt att överföringen av gummislangsverksamheterna till ITR Rubber inte fullgjordes förrän den 1 januari 2002. Det förekommer inget i handlingarna i målet som ger stöd för att ITR Rubber bedrev någon som helst verksamhet, i synnerhet ingen verksamhet med koppling till lastslangar, före denna tidpunkt. Mot bakgrund av att ITR överlät samtliga andelar i ITR Rubber till

Parker-Hannifin, genom avtal som slöts den 5 december 2001 och fullgjordes den 31 januari 2002 genom att samtliga aktier överfördes till förvärvaren, är det klarlagt att verksamhetsgrenen gummislangar överfördes på ett dotterbolag i det uppenbara syftet att sälja detta dotterbolags aktier till ett utomstående företag (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 75 nämnda målet Hoechst mot kommissionen, punkt 60).

116 Under dessa omständigheter är det den juridiska person som ledde det ifrågavarande företaget när överträdelsen begicks, det vill säga ITR och dess moderbolag Saiag, som ska ställas till ansvar för överträdelsen, även om lastslangsverksamheten, vid tidpunkten för beslutet varigenom överträdelsen konstaterades, placerats under ett annat företags ansvar, i förevarande fall Parker-Hannifin. Principen om personligt ansvar kan inte kringgås med stöd av principen om ekonomisk kontinuitet när, som i förevarande fall, ett företag som deltar i en kartell, såsom Saiag och dess dotterbolag ITR, överlåter en del av sin verksamhet till en oberoende utomstående och det inte finns något strukturellt samband mellan förvärvaren och överlåtaren, det vill säga i förevarande fall Saiag eller ITR och Parker-Hannifin.

117 Det ska även framhållas att kommissionen har medgett att den saknar bevis för att försäljningen skedde i oegentligt syfte med avsikt att Saiag och ITR skulle undgå ansvar och det kan påpekas att kommissionen inte la fram denna teori i det angripna beslutet.

118 Kommissionen borde därför ha konstaterat att Saiag och ITR var ansvariga för överträdelsen till och med den 1 januari 2002 och därefter, eventuellt, att överträdelsen var preskriberad, vilket var det föreskrivna handlingssättet på grundval av fast rättspraxis (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 6 oktober 2005 i de förenade målen T-22/02 och T-23/02, Sumitomo Chemical och Sumika Fine Chemicals mot kommissionen, REG 2005, s. II-4065, punkterna 60 och 61, och av den 12 oktober 2007 i mål T-474/04, Pergan Hilfsstoffe für industrielle Prozesse mot kommissionen, REG 2007, s. II-4225, punkt 72).

119 Kommissionen kunde däremot under dessa omständigheter inte hålla ITR Rubber ansvarigt för perioden före den 1 januari 2002 när de aktiviteter som var inblandade i kartellen överfördes till ITR Rubber.

120 Detta är för övrigt även vad kommissionen kom fram till i ärendet som ledde fram till domen i det ovan i punkt 75 nämnda målet Hoechst mot kommissionen, när den tillämpade principen om personligt ansvar. Denna slutsats godtogs av förstainstansrätten.

121 Eftersom den delen av kommissionens resonemang – rörande tillämpningen av kriteriet om ekonomisk kontinuitet endast på överlåtelsen av ITR:s verksamheter till ITR Rubber (och inte på överlåtelsen av dotterbolaget ITR Rubber till Parker-Hannifin) – ska lämnas utan bifall, kan Saiags och ITR:s ansvar inte anses ha övergått på ITR Rubber på grundval av detta kriterium. Till följd härav kan kommissionen inte vinna framgång med resonemanget som går ut på att ansvaret som, med tillämpning av kriteriet om ekonomisk kontinuitet, övergick på Parker-Hannifin vid dess förvärv av dotterbolaget, vilket skapats i det syftet.

122 Tribunalen godtar inte heller kommissionens argument som i huvudsak går ut på att det under alla omständigheter faller inom kommissionens utrymme för skönsmässig bedömning att avgöra vem som ska hållas ansvarig för en överträdelse, såväl beträffande ekonomisk kontinuitet som, mer allmänt, med avseende på moderbolag och deras dotterbolag, vilket gav den möjlighet att låta ITR Rubber bära ansvaret för ITR:s och Saiags tidigare överträdelse i sin helhet.

123 Det följer av fast rättspraxis att det under vissa omständigheter är möjligt att låta ett moderbolag bära ansvaret för ett av sina dotterbolags konkurrensbegränsande beteende på grund av dess kontroll över dotterbolaget (förstainstansrättens dom av den 14 maj 1998 i mål T-309/94, KNP BT kommissionen, REG 1998, s. II-1007, punkterna 41, 42, 45, 47 och 48, bekräftat genom domstolens dom av den 16 november 2000 i mål, C-248/98 P, KNP BT mot kommissionen, REG 2000, s. I-9641, punkt 73).

124 Tribunalen konstaterar emellertid att denna rättspraxis inte är tillämplig i det aktuella fallet, eftersom kommissionen avsåg att låta ett dotterbolag, ITR Rubber, bära sitt moderbolag Saiags ansvar för ett av moderbolagets andra dotterbolag ITR:s konkurrensbegränsande beteende.

125 Vidare har det även fastställts att kommissionen har möjlighet att besluta om sanktioner för antingen dotterbolaget, som deltagit i överträdelsen, eller för moderbolaget, som kontrollerat dotterbolaget under den aktuella perioden (domen i de ovan i punkt 101 nämnda förenade målen Erste Group Bank m.fl. mot kommissionen, punkterna 81–84, och förstainstansrättens dom av den 14 december 2006 i de förenade målen T-259/02-T-264/02 och T-271/02, Raiffeisen Zentralbank Österreich m.fl. mot kommissionen, REG 2006, s. II-5169, punkt 331), alternativt hålla dem båda solidariskt ansvariga (förstainstansrättens dom av den 15 juni 2005 i de förenade målen, T-71/03, T-74/03, T-87/03 och T-91/03, Tokai Carbon m.fl. mot kommissionen, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkterna 52–82, och tribunalens dom av den 24 mars 2011 i mål T-384/06, IBP och International Building Products France mot kommissionen, REU 2011, s. II-1177, punkt 13).

126 Det följer emellertid av denna rättspraxis att även om dotterbolaget förvisso kan hållas ansvarigt i moderbolagets ställe kan detta endast ske i den utsträckning som dotterbolaget självt deltagit i överträdelsen och således för den period som motsvarar dess deltagande, vilket utesluter att bolaget kan hållas ansvarigt för en överträdelse som dess moderbolag begått innan dotterbolaget bildades.

127 Att tillskriva retroaktivt ansvar åt en annan juridisk person än den som begått överträdelsen, är en möjlighet som endast kan utnyttjas vid tillämpningen av kriteriet om ekonomisk kontinuitet, vilket är uteslutet i det aktuella fallet (se punkterna 114–119 ovan).

128 Överföringen från ITR till ITR Rubber av de verksamheter som deltog i kartellen fullgjordes den 1 januari 2002 och kommissionen har inte lagt fram någon bevisning till stöd för ITR Rubbers inblandning under perioden före den 1 januari 2002. Tribunalen finner således att ITR Rubber personligen begått överträdelsen från och med den 1 januari 2002 till och med den 31 januari 2002, då ITR Rubbers aktier förvärvades av Parker-Hannifin.

129 Oaktat bedömningen av den andra och den tredje grunden blir följden härav att Parker-Hannifin inte kan anses vara solidariskt ansvarigt för perioden före den 31 januari 2002 när bolaget förvärvade ITR Rubbers samtliga aktier (sedermera Parker ITR). Tribunalen finner därför att det angripna beslutet, i den del det fastslås att Parker-Hannifin är solidariskt ansvarigt från och med den 31 januari 2002, ska fastställas i detta avseende och med detta förbehåll.

130 Utan att det är nödvändigt att pröva första grundens andra och tredje delgrunder, ska talan således vinna bifall såvitt avser grundens första delgrund, i så motto att Parker ITR inte ska hållas ansvarigt för perioden före den 1 januari 2002.

Den fjärde grunden: Ett felaktigt beslut att påföra Parker ITR böter för perioden före den 11 juni 1999

Det angripna beslutet

131 I skälen 148–187 och 289–307 i det angripna beslutet erinrar kommissionen om ett antal omständigheter som, enligt kommissionen, leder till att tre avgränsade perioder kan urskiljas för kartellen: en period med full aktivitet från 1986 till och med maj 1997, en period med begränsad

aktivitet som, enligt medlemmarna i kartellen, löpte från maj 1997 till juni 1999 eller juni 2000, och till sist återigen en period med full aktivitet från juni 1999 eller juni 2000, enligt medlemmarna i kartellen, till och med maj 2007. Eftersom det fastslagits att det förekom kontakter mellan vissa av deltagarna i kartellen, vilka bland annat syftade till att återuppta kartellen, anser kommissionen i huvudsak att det fanns skäl att betrakta överträdelsen som fortlöpande, eller i vart fall upprepad, men att det trots allt saknades skäl att påföra böter för perioden med begränsad aktivitet.

Parternas argument

132 Genom den fjärde grunden har sökandena gjort gällande att genom att påföra Parker ITR böter för perioden före den 11 juni 1999 åsidosatte kommissionen dels artikel 25.2 i förordning nr 1/2003, eftersom överträdelsen inte kunde klassificeras som fortlöpande eller upprepad, dels principen om icke-diskriminering. De anser även att kommissionen åsidosatte motiveringsskyldigheten.

133 Kommissionen har bestritt dessa påståenden.

Tribunalens bedömning

134 I den mån sökandena framställt den fjärde grunden för att få tribunalen att konstatera att preskription inträtt för överträdelse perioden före den 11 juni 1999, förefaller grunden vara logiskt underordnad i förhållande till den första grunden, vilket innebär att den endast behöver prövas om talan inte kan bifallas såvitt avser den första grunden.

135 Mot bakgrund av att talan har vunnit bifall såvitt avser den första grunden saknas således anledning att pröva den fjärde grunden.

Den femte grunden: En felaktig höjning av böterna för att Parker ITR ska ha spelat en ledande roll

Det angripna beslutet

136 Det framgår av skälen 457–463 i det angripna beslutet, om M.P.:s inblandning i kartellen, vars roll enligt olika bevisuppgifter var ledande, att kommissionen beslutade att höja böternas grundbelopp med 30 procent på grund av försvårande omständigheter och lämna vad Parker ITR och Parker-Hannifin anfört utan avseende beträffande att hålla M.P. ansvarig för överträdelsen.

Parternas argument

137 Till stöd för den femte grunden har sökandena gjort gällande att det var felaktigt att höja böterna med hänvisning till att Parker ITR ska ha spelat en ledande roll under perioden 11 juni 1999–30 september 2001.

138 Kommissionen har bestritt dessa påståenden.

Tribunalens bedömning

139 Eftersom talan har bifallits såvitt avser den första grunden, kan Parker ITR inte se sig tilldelad en ledande roll i kartellen under perioden 11 juni 1999–30 september 2001.

140 Följaktligen ska talan bifallas såvitt avser den femte grunden, i den del den rör en felaktig höjning av böterna på grund av ett beteende som sökandena inte ska hållas ansvariga för.

Den sjätte grunden: Ett åsidosättande av principen om personligt ansvar och av motiveringsskyldigheten i fråga om höjningen av böterna som påförts Parker-Hannifin för den ledande roll som Parker ITR anses ha spelat

Parternas argument

141 Sökandenas sjätte grund avser åsidosättandet av principen om personligt ansvar och av motiveringsskyldigheten i fråga om höjningen av de böter som påförts Parker-Hannifin för den ledande roll som Parker ITR anses ha spelat.

142 Sökandena har i detta hänseende gjort gällande att kommissionen inte höll Parker-Hannifin ansvarigt för överträdelsen under perioden före den 31 januari 2002 men beaktade ITR:s ledande roll under perioden juni 1999–september 2001 för att höja Parker ITR:s böter och för att höja den del av bötesbeloppet för vilken Parker-Hannifin var solidariskt ansvarig. Kommissionen höll emellertid Parker-Hannifin ansvarigt för händelser som inträffade innan bolaget förvärvade Parker ITR den 31 januari 2002, vilket utgör ett åsidosättande av principen om personligt ansvar.

143 Sökandena har även gjort gällande att det angripna beslutets motivering är motstridig och otillräcklig.

144 Kommissionen har bestritt dessa påståenden.

Tribunalens bedömning

145 Eftersom talan har bifallits såvitt avser den första grunden kan Parker-Hannifins solidariska ansvar, vad avser den ledande roll som dotterbolaget Parker ITR har spelat, inte utsträckas till att gälla överträdelseperioden 11 juni 1999–30 september 2001 som Parker ITR inte ska hållas ansvarigt för.

146 Följaktligen ska talan bifallas såvitt avser den sjätte grunden.

Den andra grunden: Ett felaktigt beslut att hålla sökandena ansvariga för M.P.:s, det vill säga chefen för enheten ”Oil & Gas”, otillåtna beteende

Det angripna beslutet

147 Enligt skälen 374–381 i det angripna beslutet godtog inte kommissionen sökandenas argument att man skulle ta i beaktande dels det personliga ansvar som åvilade M.P., som var chef för enheten ”Oil & Gas” inom ITR Rubber både innan och efter det att bolaget förvärvades, och som agerade utan sin arbetsgivares vetskap när han inrättade ett ingående system för att delta i kartellen till förmån för sig själv och de företag som han hade kopplingar till, dels den omständigheten att dessa handlingar var till skada för och gick emot företagets interna policy, genom att de gav upphov till skada för företaget utan att innebära några fördelar.

Parternas argument

148 Sökandena har i huvudsak bestritt att de bär ansvar för M.P.:s agerande, det vill säga chefen för ITR Rubbers (sedermera Parker ITR) enhet ”Oil & Gas”, mot bakgrund av för det första att han undanhöll sanningen genom att upprätta en bedräglig plan som skulle ge honom och andra bolag som han kontrollerade, eller som han hade kopplingar till, möjlighet att dra nytta av de olagliga vinster som kartellen genererade, för det andra att han på alla sätt motsatte sig Parker-Hannifins inblandning i lastslangssektorns affärsverksamhet som han ombesörjde helt och hållet på egen hand och, för det tredje, att sökandena var de första att lida skada av M.P.:s agerande, då han enbart handlade i eget

och sina andra bolags intresse samt i strid med Parker-Hannifins etiska normer. Sökandena anser att det, i ljuset av amerikansk rättspraxis, därför saknas grund för att hålla bolaget ansvarigt för en anställds agerande, eftersom dennes rättsstridiga agerande syftade till att ge fördelar åt andra personer än hans arbetsgivare.

149 Sökandena har vidare hävdat att de inte ingick några avtal med medlemmarna i kartellen under den period som M.P. var anställd i företaget. Sökandena bestrider att de hemlighållit kartellen för kommissionen när deras misstankar hade väckts härom, eftersom dessa, enligt sökandena, inte var tillräckliga för att rättfärdiga att åtgärder vidtogs, bland annat i form av en ansökan om förmånlig behandling.

150 Kommissionen har bestritt dessa påståenden.

Tribunalens bedömning

151 Det ska erinras om att det, för att ett företag ska ådra sig ansvar för en överträdelse av artikel 85 EG, enligt fast rättspraxis inte krävs att det berörda företagets delägare eller ledning vidtagit, eller ens känt till, en sådan åtgärd, utan det räcker att en åtgärd har vidtagits av en person som har behörighet att agera på företagets vägnar (se, beträffande EG-fördraget, domstolens dom av den 7 juni 1983 i de förenade målen 100/80-103/80, Musique Diffusion française m.fl. mot kommissionen, REG 1983, s. 1825, punkt 97, svensk specialutgåva, volym 7, s. 179, och tribunalens dom av den 20 mars 2002 i mål T-15/99, Brugg Rohrsysteme mot kommissionen, REG 2002, s. II-1613, punkt 58).

152 Det ska påpekas att M.P. utan avbrott arbetade för Pirelli Treg, Saiag (ITR) och Parker ITR från 1981 till 2006. Efter hans påstådda uppsägning den 9 juni 2006, ingick Parker ITR ett konsultavtal med honom för att säkerställa kontinuiteten i sektorn lastslangar.

153 M.P.:s inblandning i kartellen samt den ledande roll han spelade, vilket för övrigt formellt sett inte har bestritts av sökandena, har redogjorts för ingående i skälen 94, 122 (tabell 9), 144, 145, 151, 154–156, 158, 163, 172, 177, 185, 189 (tabell 10), 190, 196, 241, 302, 349, 379, 383, 384, 386, 459 och 461 i det angripna beslutet.

154 Härutöver vidgick sökandena vid förhandlingen att M.P. tilläts handla å företagets vägnar, vilket kommissionen även angav i skäl 383 i det angripna beslutet. Det framgår av nämnda skäl att sökandena ingett ”en kopia av en fullmakt … med innebörden att han var behörig att underteckna ett brett urval av affärstransaktioner”, vilket visar att om det var så att M.P. hade ett stort handlingsutrymme var detta för att sökandena uttryckligen gett honom detta bemyndigande.

155 På grund härav bär sökandena ett ansvar, utan att det finns anledning att avgöra huruvida M.P. agerat utan deras vetskap.

156 Även sökandenas argument att de inte själva slutit några avtal med övriga medlemmar i kartellen, framstår som verkningslöst, eftersom sökandena rättsligt sett var bundna genom M.P.

157 Detsamma gäller för påstådda åsidosättanden av de interna etikreglerna i Parker-koncernen och påståendet att M.P. skulle ha handlat i syfte att bedra koncernen. Det kan konstateras att det inte har framkommit några uppgifter som stödjer dessa påståenden, som för övrigt motbevisas av att Parker-koncernen aldrig ingett någon anmälan eller företagit några åtgärder gentemot sin före detta anställde.

158 Vad slutligen beträffar de skador som Parker-Hannifin påstått sig ha lidit är det riktigt, såsom kommissionen påpekar, att genom att delta i kartellen har företaget, i motsats till vad det hävdat, dragit fördel härav, i synnerhet av fastställandet av priser och uppdelningen av marknaden mellan kartellens olika medlemmar, vilket det inte hade kunnat uppnå utan en överenskommelse dem mellan.

159 Talan kan således inte vinna bifall på den andra grunden.

Den tredje grunden: Ett felaktigt beslut att hålla Parker-Hannifin solidariskt ansvarigt för överträdelsen tillsammans med Parker ITR

Det angripna beslutet

160 Det framgår i huvudsak av skälen 382–389 i det angripna beslutet att kommissionen fann att Parker-Hannifin presumerades utöva ett avgörande inflytande över Parker ITR, eftersom moderbolaget ägde dotterbolaget i sin helhet och det framkommit faktiska uppgifter som bevisade att Parker-Hannifin hade utövat kontroll över Parker ITR, i synnerhet genom en fullmakt som getts till M.P. med rätt för denne att underteckna ett brett urval av affärstransaktioner.

161 Kommissionen ogillade även de argument som sökandena framställt i sitt svar på meddelandet om invändningar.

162 För det första förkastade kommissionen argumentet att det är tillräckligt att visa att Parker-Hannifin inte utövade ett avgörande inflytande över Parker ITR:s enda verksamhetsområde avseende lastslangar, utan att beakta hur det förhöll sig med dotterbolagets övriga verksamhetsområden. Enligt kommissionen följer det av rättspraxis att det är dotterbolagets beteende i sin helhet som ska beaktas.

163 För det andra var kommissionen av uppfattningen att handlingarna som sökandena åberopat till styrkande av Parker ITR:s självständighet inte bevisar att dotterbolaget handlat fullständigt självständigt i förhållande till moderbolaget utan visar endast att det möjligen förelegat meningsskiljaktigheter och samarbetsproblem. Enligt kommissionen är det emellertid inte nödvändigt med ingripande i dotterbolagets löpande affärsverksamhet för att utöva ett avgörande inflytande över dess affärspolicy.

164 För det tredje tillbakavisade kommissionen sökandenas argument att kartellen ska ha undanhållits moderbolaget, genom att anföra att den enligt rättspraxis inte har någon skyldighet att bevisa att en företagsledning var medveten om en överträdelse så länge den individ som bidrog till överträdelsen hade rätt att handla å företagets vägnar.

165 Utöver Parker ITR:s ansvar för överträdelsen sedan 1986, fann kommissionen slutligen att Parker-Hannifin och Parker ITR skulle hållas solidariskt ansvariga för Parker ITR:s beteende avseende perioden 31 januari 2002–2 maj 2007.

Parternas argument

166 Sökandena har för det första gjort gällande att Parker-Hannifin inte utövade något som helst inflytande – och än mindre något avgörande inflytande – över Parker ITR:s enhet ”Oil & Gas” under tiden när M.P. ledde verksamheten. Till stöd för sin argumentation har sökandena hävdat att M.P. genomgående vägrade att följa Parker-Hannifins direktiv och affärspolicy, att han lyckades tillbakavisa dess försök att ingripa i skötseln av lastslangsverksamheten samt att han avsiktligen förbigick Parker-koncernens etikregler. Enligt sökandena handlade därför den av M.P. ledda enheten ”Oil & Gas” självständigt på marknaden. Sökandena anser således att presumtionen om ett avgörande inflytande har motbevisats.

167 Sökandena menar vidare att kommissionens handlingar i ärendet, utöver ett par påstådda indicier, fortfarande inte innehåller någon bevisning för att Parker-Hannifin utövade ett avgörande inflytande över Parker ITR under perioden 31 januari 2002–9 juni 2006.

168 För det andra anser sökandena att det endast ankommer på dem att motbevisa presumtionen om ett avgörande inflytande beträffande de produkter som berörs av kartellen, det vill säga Parker ITR:s enhet ”Oil & Gas”. Att det skulle ankomma på dem att bevisa att Parker-Hannifin inte utövat något avgörande inflytande över samtliga verksamheter som Parker ITR utövar är således uppenbart oproportionerligt och strider mot presumtionens underförstådda resonemang. Ett moderbolag kan nämligen besluta att utöva ett avgörande inflytande över vissa av sina dotterbolags verksamhetsområden och låta dem sköta andra verksamheter med fullständig självständighet. Mot denna bakgrund ska bevisningen som framkommit i förevarande mål anses bevisa att Parker-Hannifin och Parker ITR inte utgjorde ett enda företag i den mening som avses i artikel 81 EG vad avser verksamheten lastslangar för olja och gas.

169 För det tredje har sökandena bestritt kommissionens påstående att det inte är nödvändigt att ingripa i ett dotterbolags löpande verksamhet för att utöva ett avgörande inflytande.

170 För det fjärde anser sökandena att det inte ankommer på dem att motbevisa att Parker-Hannifin infört ändamål och strategier som påverkade resultaten och samstämmigheten inom koncernen och försökt korrigera de beteenden som skulle kunna avvika från dessa ändamål och strategier, såsom kommissionen har gjort gällande i skäl 386 i det angripna beslutet.

171 För det femte har sökandena invänt mot den räckvidd som kommissionen gett tolkningen av vissa bevisuppgifter enligt skälen 383–386 i det angripna beslutet, för att bevisa att Parker-Hannifin hade för avsikt att utöva kontroll över sitt dotterbolag.

172 Kommissionen har bestritt dessa påståenden.

Tribunalens bedömning

173 Enligt fast rättspraxis kan ett dotterbolags beteende tillskrivas moderbolaget då dotterbolaget, trots att det är en fristående juridisk person, inte självständigt bestämmer sitt marknadsbeteende, utan i huvudsak följer instruktioner som det får av moderbolaget, särskilt med hänsyn till de ekonomiska, organisatoriska och juridiska band som binder samman dessa två juridiska enheter (se domen i det ovan i punkt 86 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 58 och där angiven rättspraxis).

174 Det förhåller sig nämligen så, eftersom moder- och dotterbolag i en sådan situation ingår i samma ekonomiska enhet och följaktligen utgör ett och samma företag i den mening som avses i rättspraxis. Den omständigheten att ett moderbolag och dess dotterbolag utgör ett och samma företag i den mening som avses i artikel 81 EG ger kommissionen möjlighet att tillställa moderbolaget ett beslut att påföra böter utan att det krävs att moderbolaget personligen deltagit i överträdelsen (se domen i det ovan i punkt 86 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 59 och där angiven rättspraxis).

175 I det specifika fallet då ett moderbolag innehar 100 procent av kapitalet i ett dotterbolag som överträtt unionens konkurrensregler kan detta moderbolag utöva ett avgörande inflytande på dotterbolagets beteende. Vidare föreligger det en presumtion som kan motbevisas om att moderbolaget verkligen utövar ett avgörande inflytande på dotterbolagets beteende (se domen i det ovan i punkt 86 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 60 och där angiven rättspraxis).

176 Under dessa omständigheter är det tillräckligt att kommissionen visar att moderbolaget innehade hela aktiekapitalet i ett dotterbolag för att det ska presumeras att moderbolaget utövar ett avgörande inflytande på dotterbolagets affärspolitik. Kommissionen kan då hålla moderbolaget solidariskt ansvarigt för betalning av de böter som påförs dotterbolaget, förutsatt att moderbolaget, på vilket det ankommer att motbevisa presumtionen, inte kan förete tillräcklig bevisning för att visa att dotterbolaget således agerar självständigt på marknaden (se domen i det ovan i punkt 86 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 61 och där angiven rättspraxis).

177 Vidare kan ett dotterbolags agerande på marknaden inte utgöra den enda omständighet som gör moderbolaget ansvarigt, utan utgör endast ett tecken på att en ekonomisk enhet föreligger (domen i det ovan i punkt 86 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 73).

178 Samtliga relevanta omständigheter som rör de ekonomiska, organisatoriska och juridiska banden mellan dotterbolaget och dess moderbolag ska även beaktas i syfte att fastställa om ett dotterbolag bestämmer sitt marknadsbeteende självständigt. Dessa kan variera från ett fall till ett annat och det kan därför inte ges någon uttömmande uppräkning (domen i det ovan i punkt 86 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 74).

179 I det aktuella målet är det ostridigt att Parker-Hannifin, genom sina olika dotterbolag, innehade 100 procent av kapitalet i ITR Rubber (sedermera Parker ITR). Som moderbolag presumerades bolaget således utöva ett avgörande inflytande över sitt dotterbolags beteende.

180 Det är under dessa omständigheter som tribunalen ska bedöma de bevisuppgifter som sökandena har åberopat för att motbevisa denna presumtion.

181 Inom ramen för denna bedömning erinrar tribunalen inledningsvis om att det följer av domen i det ovan i punkt 86 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen att det måste fastställas att det är hela dotterbolaget som agerar självständigt, inte enbart en affärsenhet som är verksam på den marknad som kartellen avser, eftersom syftet med att visa på dotterbolagets självständiga beteende i slutändan är att fastställa att moderbolaget och dotterbolaget inte utgör en ekonomisk enhet, vilket kan utgöra skäl för att moderbolaget inte ska ansvara för sitt dotterbolags överträdelse (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 86 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkterna 55, 56 och 59).

182 Sökandenas resonemang kan följaktligen inte godtas på denna punkt.

183 Vidare har sökandena gjort gällande att det inte åligger de berörda parterna att förebringa direkt och ovedersäglig bevisning avseende dotterbolagets självständiga beteende på marknaden, utan att det endast åligger dem att förete bevisning som kan påvisa en sådan självständighet.

184 Mot bakgrund av att det enligt den rättspraxis från domstolen som det har erinrats om ovan (se punkt 176 ovan) krävs att ”tillräcklig bevisning för att visa att dotterbolaget … agerar självständigt på marknaden” företes, krävs inte att sökandena förebringar direkt och ovedersäglig bevisning för att dotterbolaget agerar självständigt på marknaden, men det åligger dem åtminstone att förebringa en rad tydliga och samstämmiga bevis som kan visa på att detta dotterbolag faktiskt agerat självständigt, trots att moderbolaget innehaft 100 procent av kapitalet i sitt dotterbolag.

185 Till stöd för sin argumentation om att moderbolaget inte har utövat något inflytande, än mindre något avgörande inflytande, över sitt dotterbolag har sökandena vidare gjort gällande att M.P. genomgående vägrade att följa Parker-Hannifins direktiv och affärspolicy, att han lyckades tillbakavisa Parker-Hannifins försök att ingripa i hur verksamheten lastslangar sköttes – vilket kommissionen medgav i det angripna beslutet (skäl 384 i det angripna beslutet) – samt att han vidare avsiktligen förbigick Parker-koncernens etikregler, enligt vilka de anställda förbjöds att ägna sig åt kartellverksamhet.

186 Sökandena anser sig således ha bevisat att Parker-Hannifin inte ingrep i den löpande verksamheten i Parker ITR:s enhet ”Oil & Gas”.

187 Det ska dock anges att sökandena samtidigt har hävdat att Parker-Hannifin inte utövade något avgörande inflytande över Parker ITR, men att det oupphörligen sökte ingripa i skötseln av sistnämnda bolag och att det endast var på grund av M.P:s hantering som Parker-Hannifin inte lyckades med detta.

188 Sökandena har dock inte företett någon bevisning till styrkande av skälen till varför Parker-Hannifin skulle varit legitimt förhindrat att utöva ett avgörande inflytande över Parker ITR under flera år, såsom har hävdats.

189 Tribunalen erinrar härvid om att Parker-Hannifin är moderbolaget i en global koncern som i början av år 2002 förvärvade en verksamhetssektor som var ny för bolaget, nämligen sektorn för gummislangar i ITR Rubber (sedermera Parker ITR).

190 Sökandena har emellertid hävdat att M.P. höll Parker-koncernen borta från verksamheterna i Parker ITR, på ett sådant sätt att moderbolaget i koncernen skulle haft fullständig okunskap om vad som försiggick i dessa verksamheter under mer än fyra år, fram till att denna person lämnade bolaget 2006.

191 Förutom att dessa påståenden ter sig i högsta grad föga trovärdiga kan det konstateras att inget hindrade Parker-Hannifin från att utöva kontroll över Parker ITR i juridiskt och ekonomiskt hänseende.

192 Vidare fanns det inget som hindrade Parker-Hannifin från att avlägsna eller säga upp M.P. – eftersom han endast var en av dess anställda – om sökandena ansåg, som de hävdar idag, att han utgjorde ett hinder för Parker-Hannifins kontroll över Parker ITR.

193 Dessutom måste den bevisning som moderbolaget är skyldigt att förebringa vara tillräcklig för att bevisa att dotterbolaget objektivt sett var självständigt med hänsyn till de ekonomiska, organisatoriska och juridiska banden dem emellan. Dotterbolagets avsikter i detta hänseende, även om de skulle fastställas, har i sig ingen betydelse. En annan bedömning skulle innebära ett godtagande av moderbolagets slapphet och vårdslöshet i styret av sina dotterbolag, vilka är inblandade i konkurrensbegränsande beteenden.

194 Sökandena har följaktligen inte förebringat vare sig någon bevisning som kan motbevisa presumtionen om ett moderbolags avgörande inflytande över sitt dotterbolag, eller några ytterligare bevis utöver dem som kommissionen har hänvisat till.

195 Mot bakgrund av det ovan anförda kan talan inte bifallas såvitt avser den tredje grunden.

Den sjunde grunden: Ett åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar genom att sättet att beräkna försäljningsvärdet varit felaktigt vid fastställandet av böterna

Det angripna beslutet

196 Det framgår av skälen 422–428 i det angripna beslutet att kommissionen dels fastställde att den försäljning som var berörd var den genomsnittliga försäljningen under de tre åren som föregick överträdelsens slut för att ta hänsyn till fluktuationerna i den årliga försäljningen, dels fann att EES-marknaden motsvarade all försäljning som fakturerats en köpare belägen inom EES. Kommissionen förtydligade härvid att den ansåg att detta var, med beaktande av den berörda

marknadens särskilda omständigheter, det säkraste kriteriet för att avgöra var konkurrensen påverkats av överträdelsen som mest och inte platsen för den slutliga användningen, vilken faktiskt skulle kunna vara belägen utanför EES.

197 Kommissionen uppgav vidare att denna bedömning bekräftas av den omständigheten att majoriteten av företagen anfört, i sina svar på begäran om upplysningar, att de gjort en geografisk uppdelning avseende kunder eller omsättning baserad på faktureringsorten och inte på leveransorten eller orten för produktens slutanvändning.

198 Kommissionen angav slutligen att en sådan bedömning inte strider mot riktlinjerna, vari det inte är angivet vilka kriterier som ska gälla för att fastställa huruvida försäljningen är belägen inom EES.

Parternas argument

199 Sökandena har i huvudsak gjort gällande att kommissionen åsidosatte principen om skydd för berättigade förväntningar vid beräkningen av försäljningen inom EES, när den beaktade, inte endast försäljningen av lastslangar som levererats inom EES, utan även försäljningen av produkter som fakturerats företag som är belägna inom EES, vilket, enligt sökandena, gjordes i syfte att öka bötesbeloppet på ett konstlat sätt.

200 Enligt sökandena är det endast försäljningen av de produkter som levererats inom EES som kan avspegla den konkurrensbegränsande verkan av ett potentiellt olagligt beteende inom EES. Försäljningen av produkter som levererats utanför EES skulle nämligen inte ”påverka handeln mellan medlemsstater” eller ”mellan avtalsslutande parter”, i den mening som avses i artikel 81 EG och artikel 53 i EES-avtalet. Handeln inom EES påverkas nämligen endast om de produkter som berörs av kartellen levereras inom EES-området, oavsett var den fakturerade juridiska enheten är belägen.

201 Sökandena har vidare hänvisat till kommissionens konsoliderade tillkännagivande om behörighet enligt rådets förordning (EG) nr 139/2004 om kontroll av företagskoncentrationer (EUT C 95, 2008, s. 1) (nedan kallat tillkännagivandet om företagskoncentrationer), enligt vilken ”leveransen i allmänhet är den karakteristiska handlingen vid försäljning av varor …”, vilket ger stöd åt deras analys av punkt 18 i riktlinjerna.

202 Sökandena anser vidare att skäl 55 i det angripna beslutet – vari kommissionen konstaterar att ”försäljningen i ersättningssyfte [det vill säga till slutanvändare] utgör en större del av lastslangsmarknaden än försäljningen av nya produkter [det vill säga till leverantörer]” – står i strid med skäl 427 i det angripna beslutet, vari anges att ”en avsevärd mängd lastslangar köps av leverantörer”.

203 Sökandena har vidare gjort gällande att kommissionen saknar grund för sitt påstående att kriteriet om fakturering är ett vanligt kriterium som företagen själva använder endast på den grunden att flera av de berörda företagen angett att den interna geografiska uppdelningen av deras omsättning görs utifrån faktureringsorten och inte leveransorten samt att Parker-Hannifin hade uppmärksammat att beräkningen av omsättningen inte kunde avspegla omsättningen inom EES som efterfrågades i det aktuella ärendet.

204 Kommissionen har bestritt dessa påståenden.

Tribunalens bedömning

205 Punkt 13 i riktlinjerna har följande lydelse:

”Kommissionen fastställer grundbeloppet genom att utgå från försäljningsvärdet från de varor eller tjänster som har ett direkt eller indirekt samband med överträdelsen och som företaget sålt i det berörda geografiska området inom EES. Kommissionen utgår i regel ifrån företagets försäljning under det sista kompletta räkenskapsåret då det deltar i överträdelsen …”

206 Punkt 18 i riktlinjerna har följande lydelse:

”Om överträdelsen sträcker sig utanför EES (till exempel världsomfattande karteller) räcker det i vissa fall inte med att fastställa ett företags försäljning inom EES för att ge en korrekt bild av företagets delaktighet i överträdelsen. Det kan framför allt vara fallet vid världsomfattande avtal om uppdelning av marknaden.

I sådana fall kan kommissionen fastställa försäljningsvärdet inom EES och omfattningen av varje företags delaktighet i överträdelsen genom att uppskatta det sammanlagda försäljningsvärdet av de varor eller tjänster överträdelsen avser i det berörda geografiska området (större än EES), fastställa varje deltagande företags andel av försäljningen på denna marknad, och lägga denna andel till varje företags totala försäljning inom EES. Resultatet betraktas som företagets försäljningsvärde när kommissionen fastställer grundbeloppet för böterna.”

207 Sökandena har inte bestritt att lastslangsmarknaden är en global marknad.

208 Tribunalen ska därför göra en prövning av den ordalydelse av punkt 18 i riktlinjerna som är tillämplig i målet.

209 Det kan härvid konstateras att det i punkt 18 i riktlinjerna – för övrigt lika lite som i punkt 13 i riktlinjerna – anges vare sig ”levererad försäljning” eller ”fakturerad försäljning” inom EES, utan hänvisar endast till ”försäljningen” inom EES.

210 Följaktligen uppställs inga hinder i riktlinjerna, vare sig mot att beakta försäljningen som levererats inom EES eller mot att kommissionen utgår ifrån försäljningen som fakturerats för att beräkna värdet av respektive företags försäljning inom EES.

211 För att använda den fakturerade försäljningen inom EES som utgångspunkt måste emellertid detta kriterium stämma överens med hur marknaden verkligen ser ut, det vill säga att det är det bästa sättet för att avgöra konsekvenserna av kartellen inom EES.

212 Även om flertalet lastslangssystem har sin slutdestination i icke-europeiska regioner, har det dock inte bestritts av sökandena att vissa av världens huvudsakliga leverantörer trots allt är belägna i olika länder inom EU eller EES (se skäl 59 i det angripna beslutet). Följaktligen tycks kartellens påverkan på lastslangar inom EES avspeglas på ett korrekt sätt vid ett beaktande av försäljningen som fakturerats inom EES. Sökandenas resonemang – att det enbart är genom den försäljning som levererats inom EES som effekterna av en konkurrensbegränsande samverkan inom EES kan bedömas – kan därför inte godtas.

213 Det saknar betydelse att kommissionen velat ge företräde åt leveransorten i tillkännagivandet om företagskoncentrationer, i fråga om fastställandet av den omsättning som ska beaktas, eftersom bedömningen av en kartells konsekvenser på marknaden inte kan jämföras med fastställandet av vilket bötesbelopp som ska påföras ett företag på grund av en överträdelse av artikel 81 EG, även om fastställandet av marknadsvärdet är detsamma i tillkännagivandet om företagskoncentrationer och i riktlinjerna.

214 Den omständigheten att kommissionen begränsat sig själv inom ett område av konkurrensrätten betyder vidare inte att den har begränsat sig inom ett annat område, och inte heller att en identisk begränsning inom detta område följer i kraft av själva sakförhållandet (*ipso facto*).

215 Att det konstaterades i det angripna beslutet att reservdelsförsäljning till slutanvändarna – som till stor del säkerligen sker utanför EES – utgör en större andel av den globala lastslangsmarknaden än försäljningen av nya produkter (skäl 55 i det angripna beslutet), strider inte mot kommissionens slutsats i förevarande fall att bedömningen av huruvida försäljningen skett inom EES ska göras med beaktande av var den enhet som fakturerats försäljningen är belägen (skäl 427 i det angripna beslutet). Denna slutsats innebär att kommissionen endast har beaktat den försäljning som fakturerats kunder som är belägna inom EES, oberoende av var slutanvändarna befinner sig.

216 Det ska därför prövas huruvida kommissionen, mot bakgrund av de föregående övervägandena, utnyttjade uppgifterna som företagen lämnat om försäljningen, det vill säga uppgifterna om den fakturerade försäljningen, på ett sätt som de inte kunde vänta sig, och därigenom åsidosatte deras berättigade förväntningar.

217 Det ska påpekas att det framgår av rättspraxis att rätten att göra gällande principen om skydd för berättigade förväntningar tillkommer varje person som befinner sig i en situation där gemenskapsadministrationen, genom att ge tydliga försäkringar, har väckt grundade förhoppningar (domstolens dom av den 15 juli 2004 i de förenade målen C-37/02 och C-38/02, Di Lenardo och Dilexport, REG 2004, s. I-6911, punkt 70, och förstainstansrättens dom av den 17 december 1998 i mål T-203/96, Embassy Limousines & Services mot parlamentet, REG 1998, s. II-4239, punkt 74). Oavsett i vilken form de har lämnats utgör tydliga, ovillkorliga och samstämmiga uppgifter från behörig och tillförlitlig källa en sådan försäkran (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 25 maj 2000 i mål C-82/98 P, Kögler mot domstolen, REG 2000, s. I-3855, punkt 33). Däremot kan ingen med framgång göra gällande att denna princip har åsidosatts om administrationen inte har gett någon tydlig försäkran (domstolens dom av den 24 november 2005 i mål C-506/03, Tyskland mot kommissionen, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 58, och av den 22 juni 2006 i de förenade målen C-182/03 och C-217/03, Belgien och Forum 187 mot kommissionen, REG 2006, s. I-5479, punkt 147). Dessutom kan endast garantier som är förenliga med tillämpliga bestämmelser ge upphov till berättigade förväntningar (förstainstansrättens dom av den 30 juni 2005 i mål T-347/03, Branco mot kommissionen, REG 2005, s. II-2555, punkt 102, av den 23 februari 2006 i mål T-282/02, Cementbouw Handel & Industrie mot kommissionen, REG 2006, s. II-319, punkt 77, och av den 19 november 2009 i mål T-334/07, Denka International mot kommissionen, REG 2009, s. I-4205, punkt 132).

218 I det aktuella målet kan det konstateras att kommissionen inte gav sökandena några sådana försäkringar som avses i denna rättspraxis innebärande att uppgifterna om försäljningen som fakturerats inom EES som de lämnat, först frivilligt och därefter på kommissionens begäran, inte skulle användas för att beräkna de böter som de skulle påföras.

219 Sökandena kan följaktligen inte göra gällande att det skett ett åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar vad gäller att kommissionen beaktat uppgifter om försäljningen som fakturerats inom EES, som de lämnat till kommissionen frivilligt, vid beräkningen av de böter som de påfördes.

220 Talan kan således inte vinna bifall såvitt avser den sjunde grunden.

Den åttonde grunden: Ett åsidosättande av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, av principen om personligt ansvar och av motiveringsskyldigheten, vid beräkningen av gränsen på 10 procent av omsättningen

Parternas argument

221 För det första har sökandena gjort gällande att kommissionen borde ha tagit hänsyn till Parker ITR:s omsättning och inte den totala omsättningen i Parker-Hannifin vid beräkningen av den övre gränsen på 10 procent avseende böterna som Parker ITR påfördes, och att kommissionen därigenom åsidosatte artikel 23.2 i förordning nr 1/2003. Enligt sökandena följer det av rättspraxis att gränsen på 10 procent ska beräknas på respektive företags omsättning separat, när det är fråga om två juridiska enheter som utgjorde delar av samma företag vid tidpunkten för överträdelsen men inte längre ingår i detta företag vid tidpunkten för kommissionens beslut. Samma resonemang borde varit analogt tillämpligt på det aktuella målet, eftersom Saiag och ITR, som under större delen av överträdelseperioden innehade de verksamheter som omfattas av överträdelsen, utgjorde en juridisk enhet som var självständig i förhållande till Parker-Hannifin.

222 Sökandena har gjort gällande att all annan tolkning skulle bryta mot rättssäkerhetsprincipen och leda till oproportionerliga resultat.

223 Vidare anser sökandena att det angripna beslutet därigenom även innebär ett åsidosättande av principen om personligt ansvar, eftersom de verksamheter som var kopplade till Parker ITR:s lastslangar innehades av olika företag under perioden 1 april 1986–31 januari 2002.

224 Sökandena hävdar även att kommissionen inte bemötte deras argumentation under det administrativa förfarandet, rörande tolkningen av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003. Enligt sökandena anges det i det angripna beslutet endast att de justerade grundbeloppen vid beräkningen av böterna inte överstiger gränsen på 10 procent av omsättningen, vilket inte ska omfatta justeringarna som underbygger kommissionens beslut att beräkna gränsen på 10 procent utifrån Parker-Hannifins omsättning, avseende den delen av böterna för vilken Parker ITR hölls ensamt ansvarigt.

225 Kommissionen har bestritt dessa påståenden.

Tribunalens bedömning

226 Det ska härvid erinras om att talan ska vinna bifall såvitt avser den första grunden, vilket innebär att överträdelseperioden som Parker ITR hålls ansvarigt för är 1 januari 2002–2 maj 2007, samt att talan inte ska vinna bifall såvitt avser den tredje grunden, varför tribunalen bedömer att Parker ITR, under hela överträdelseperioden, med undantag för perioden 1 januari 2002–31 januari 2002, var Parker-Hannifins helägda dotterbolag, över vilket Parker-Hannifin utövade ett avgörande inflytande.

227 Det följer vidare av fast rättspraxis att syftet som eftersträvades med att införa gränsen på 10 procent endast kan uppnås om gränsen inledningsvis tillämpas separat avseende varje adressat av det beslut i vilket böter påförs. Det är först därefter, när det visar sig att flera adressater av detta beslut utgör ”företaget”, i den mening som avses med den ekonomiska enhet som ansvarar för den överträdelse för vilken sanktioner meddelats, och fortfarande den dag då beslutet antas, som taket kan beräknas på företagets totala omsättning, det vill säga alla dess delar sammantaget (domen i de ovan i punkt 125 nämnda förenade målen Tokai Carbon m.fl. mot kommissionen, punkt 390).

228 Mot bakgrund av att talan ska vinna bifall såvitt avser den första grunden är den åttonde grunden verkningslös, i den mån den avser överträdelseperioden före den 1 januari 2002, under vilken ITR begick överträdelsen. I övrigt är den ogrundad, i den mån den avser överträdelseperioden efter den 1 januari 2002, eftersom Parker ITR och Parker-Hannifin under hela denna period, med undantag för

en månad, utgjorde en ekonomisk enhet som var ansvarig för den straffbelagda överträdelsen. På grund härav kunde gränsen för böterna beräknas på grundval av den sammanlagda omsättningen för företaget, det vill säga för alla dess delar tillsammans.

229 Mot bakgrund av att talan ska vinna bifall såvitt avser den första grunden saknas anledning att pröva de övriga invändningar som framställts angående ett åsidosättande av principen om personligt ansvar, proportionalitetsprincipen och motiveringsskyldigheten, såvitt dessa avser konsekvenserna av att perioden före den 1 januari 2002 beaktades i det angripna beslutet.

230 Härav följer att talan inte kan vinna bifall på den åttonde grunden.

Den nionde grunden: Kommissionens åsidosättande av principen om berättigade förväntningar, när den beslutade att inte bevilja någon bötesnedsättning till följd av samarbetet

Det angripna beslutet

231 Det framgår av skälen 489–493 i det angripna beslutet att Parker ITR lämnade handlingar till kommissionen inom ramen för en förmånlig behandling, beträffande vilka kommissionen fann dels att de knappast hade något mervärde avseende perioden 1986–2007, dels att de visserligen bidrog med bevisning som gjorde det möjligt att bevisa att det hade förekommit en kartell från år 1972 till början av 1980-talet. Kommissionen angav dock att denna period skulle anses vara preskriberad. Den fann att det saknades skäl för att bevilja sökandena någon bötesnedsättning.

Parternas argument

232 Sökandena har gjort gällande att de inom ramen för programmet för förmånlig behandling ingav betydande bevisning om omständigheter, [*sekretessbelagt*], som kommissionen inte känt till tidigare och som hade ett direkt samband med [*sekretessbelagt*] i överträdelsen. Enligt sökandena ansåg kommissionen att denna bevisning, som rörde perioden mellan [konfidentiellt] inte innebar något betydande mervärde på grund av [*sekretessbelagt*]. En sådan bedömning strider dock mot [*sekretessbelagt*]. Dessutom angav kommissionen inte några skäl till varför [*sekretessbelagt*].

233 Sökandena har vidare hävdat att, om kommissionen hade ansett att den bevisning som sökandena inkommit med hade ett betydande mervärde, skulle Parker ITR inte ha kunnat hållas ansvarigt för [*sekretessbelagt*] i överträdelsen på grundval av denna bevisning, och denna partiella immunitet skulle ha lagts samman med bötesnedsättningen enligt den förmånliga behandlingen på grund av samarbetet, enligt punkt 26 sista stycket i tillkännagivandet om samarbete.

234 Sökandena har slutligen bestritt att de hemlighöll kartellen när de fick kännedom om den.

235 Kommissionen har bestritt dessa påståenden.

Tribunalens bedömning

236 I punkt 26 i tillkännagivandet om samarbete föreskrivs följande:

”Kommissionen kommer i de slutliga beslut som fattas i slutet av det administrativa förfarandet att avgöra hur stor nedsättning av böterna ett företag skall beviljas jämfört med de böter som annars skulle ha ålagts.

— Det första företaget som lämnar bevis med betydande mervärde beviljas en nedsättning på 30–50 %.

— Det andra företaget som lämnar bevis med betydande mervärde beviljas en nedsättning på 20–30 %.

— Övriga företag som lämnar bevis med betydande mervärde beviljas en nedsättning på högst 20 %.

För att bestämma nivån av ersättning inom dessa kategorier kommer kommissionen att beakta tidpunkten för inlämnandet av bevismaterialet som uppfyller villkoren i punkt 24 och i vilken omfattning det representerar mervärde.

Om den som ansöker om nedsättning av böter är den första som lämnar in övertygande bevis i den mening som avses i punkt 25, vilka kommissionen använder för att fastställa nya sakförhållanden som ökar överträdelsens allvar eller varaktighet, kommer kommissionen inte att beakta sådana nya sakförhållanden när den fastställer böter som skall åläggas det företag som lämnade in bevisen.”

237 I punkt 36 i tillkännagivandet om samarbete framgår följande:

”Kommissionen kommer inte att ta ställning till om den skall bevilja villkorlig immunitet eller på annat sätt belöna en ansökan, om det visar sig att ansökan avser överträdelser som omfattas av den preskriptionstid på fem år för åläggande av påföljder som föreskrivs i artikel 25.1 b i förordning nr 1/2003, eftersom sådana ansökningar har förlorat sitt syfte.”

238 I förevarande fall har den bevisning som sökandena anser berättigar dem till bötesnedsättning, enligt tillkännagivandet om samarbete, samband med perioden [*sekretessbelagt*].

239 Även om den skulle ha betydelse avser denna bevisning en period [*sekretessbelagt*].

240 Enligt vad kommissionen med rätta har framhållit ska denna överträdelseperiod, även om det var med hjälp av denna bevisning den bevisades, anses preskriberad.

241 Kommissionen har vidare angett, i skäl 491 i det angripna beslutet, att innehållet i den bevisning som avser perioden [*sekretessbelagt*] är för svagt för att bevisa en överträdelse.

242 Eftersom kommissionen konstaterade att den saknade bevisning för att någon rättsstridig verksamhet förekommit under perioden [*sekretessbelagt*], borde den ha slutit sig till att perioden som sökandenas bevisning hänförde sig till var [*sekretessbelagt*]. Det var välgrundat av kommissionen att neka sökandena en bötesnedsättning med hänsyn till att nämnda bevisning saknade mervärde.

243 Det kan vidare konstateras att det angripna beslutet innehåller en ingående motivering i detta hänseende i skälen 489–493.

244 Den nionde grunden ska således ogillas i sin helhet.

245 Mot bakgrund av samtliga överväganden ovan ska artikel 1 i det angripna beslutet ogillas i den del det konstateras att Parker ITR deltagit i överträdelsen under perioden före den 1 januari 2002. Till följd härav ska även artikel 2 i det angripna beslutet ogiltigförklaras i den del den rör sökandena.

Yrkandet om ändring inom tribunalens utövande av sin fulla prövningsrätt och fastställandet av det slutliga bötesbeloppet

246 Enligt artikel 261 FEUF får domstolen i kraft av förordningar som Europaparlamentet och Europeiska unionens råd gemensamt antar enligt bestämmelserna i EUF-fördraget ges obegränsad behörighet i fråga om de påföljder som föreskrivs i dessa förordningar. Unionsdomstolarna har getts en sådan behörighet genom artikel 31 i förordning nr 1/2003. Förutom att pröva påföljdens lagenlighet är således unionsdomstolen behörig att ersätta kommissionens bedömning med sin egen bedömning.

Följaktligen kan unionsdomstolen undanröja, sätta ned eller höja de böter eller viten som ålagts. Av detta följer att unionsdomstolarna är behöriga att utöva sin fulla prövningsrätt när frågan om böternas belopp har väckts och att de får utöva sin behörighet i detta avseende såväl för att sätta ned bötesbeloppet som för att höja det (se domstolens dom av den 8 februari 2007 i mål C-3/06 P, Groupe Danone mot kommissionen, REG 2007, s. I-1331, punkterna 60–62 och där angiven rättspraxis).

247 Enligt artikel 23.3 i rådets förordning nr 1/2003 ska, när bötesbeloppet fastställs, hänsyn tas både till hur allvarlig överträdelsen är och hur länge den pågått.

248 Domstolen har slagit fast att, när bötesbeloppet fastställs, hänsyn ska tas till hur länge överträdelserna pågått och till alla omständigheter som kan påverka bedömningen av överträdelsernas allvar, såsom de enskilda företagens beteende och roll vid genomförandet av de samordnade förfarandena, den vinst företagen kunnat göra genom dessa förfaranden, deras storlek och värdet på de aktuella varorna samt den risk som överträdelser av detta slag innebär för genomförandet av unionens mål (se domstolens dom av den 8 december 2011 i mål C-386/10 P, Chalkor mot kommissionen, REU 2011, s. I-13085, punkt 56 och där angiven rättspraxis).

249 Domstolen har även fastställt att sådana objektiva omständigheter som innehållet i och varaktigheten av de konkurrensbegränsande beteendena, deras antal och intensitet, omfattningen av den berörda marknaden och den skada som samhällsekonomin har lidit ska beaktas. Vid bedömningen ska även de ansvariga företagens relativa storlek och marknadsandel beaktas, liksom en eventuell upprepning (domen i det ovan i punkt 248 nämnda målet Chalkor mot kommissionen, punkt 57).

250 Det ska i detta hänseende påpekas att tribunalens fastställelse av bötesbelopp, inom ramen för sin fulla prövningsrätt, inte har karaktären av en exakt räkneoperation. För övrigt är tribunalen inte bunden av kommissionens beräkningar, utan ska göra en egen bedömning med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet (förstainstansrättens dom av den 14 september 2004 i mål T-156/94, Aristrain mot kommissionen, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 43).

251 I förevarande fall finner tribunalen – mot bakgrund av sin bedömning av dels den första grundens första del, dels den femte och den sjätte grunden, samt med beaktande av de felaktigheter som konstaterats härvid (se punkterna 130, 140 och 146 ovan) – att det är lämpligt att den utövar sin fulla prövningsrätt som följer av artikel 31 i förordning nr 1/2003 och ersätter kommissionens bedömning med sin egen i fråga om vilket bötesbelopp som sökandena ska påföras.

252 Det ska framhållas att kartellen i förevarande fall var av särskilt allvarlig art, med hänsyn till att det konkurrensbegränsande beteendet, som sökandena var fullt delaktiga i, bestod av fördelning av anbud, fastställande av priser, fastställande av kvoter, fastställande av försäljningsvillkor, geografisk marknadsdelning samt utbyte av känslig information om priser, försäljningsvolymer och anbudsförfaranden. Det är vidare fråga om en världsomspännande kartell.

253 Med hänsyn till att talan ska bifallas såvitt avser den första grunden ska överträdelsens längd minskas till fem och ett halvt år i stället för 19 år vad gäller Parker ITR, som inte kan hållas ansvarigt för överträdelser som begicks av ITR och Saiag och deras föregångare mellan 1986 och december 2001.

254 Till följd härav kan sökandena inte heller hållas ansvariga för den ledande roll som ITR spelade 1999–2001.

255 Mot bakgrund av det ovan anförda anser tribunalen, med beaktande av den kumulativa effekten av de tidigare konstaterade olagligheterna, att det slutliga bötesbelopp som Parker ITR ska åläggas efter en rättvis bedömning av samtliga omständigheter i målet ska fastställas till 6 400 000 euro. Ett sådant bötesbelopp innebär nämligen att en effektiv sanktionsåtgärd vidtas mot sökandens rättsstridiga beteende, på ett sätt som inte är försumbart och som förblir tillräckligt avskräckande.

256 Det ska vidare beaktas att Parker-Hannifin förvärvade samtliga aktier i ITR Rubber den 31 januari 2002 samt att det bötesbelopp som moderbolaget ska vara solidariskt ansvarigt för ska fastställas för perioden från denna tidpunkt till och med den 2 maj 2007.

257 Mot bakgrund av samtliga ovan anförda omständigheter ska för det första artikel 1 led i i det angripna beslutet ogiltigförklaras såvitt avser Parker ITR:s ansvar för överträdelsen under perioden före januari 2002, för det andra det bötesbelopp som ålagts denne fastställas till 6 400 000 euro, för vilket Parker-Hannifin ska vara solidariskt betalningsansvarigt för 6 300 000 euro, eftersom Parker-Hannifis solidariska ansvar endast kan anses löpa från den 31 januari 2002, och för det tredje talan ogillas i övrigt.

Rättegångskostnader

258 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Tribunalen kan emellertid enligt artikel 87.3 första stycket i rättegångsreglerna, om parterna ömsom tappar målet på en eller flera punkter, besluta att kostnaderna ska delas.

259 I förevarande fall yrkade sökandena på en betydande nedsättning av böterna, vilket de beviljades. Kommissionen ska därför bära sin rättegångskostnad och ersätta sökandenas rättegångskostnader.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (första avdelningen)

följande:

1) Artikel 1 led i i kommissionens beslut K(2009) 428 slutlig av den 28 januari 2009 om ett förfarande enligt artikel 81 i EG-fördraget och artikel 53 i EES-avtalet (Ärende COMP/39.406 – Lastslangar för oljeprodukter) ogiltigförklaras i den del Europeiska kommissionen fastställt att Parker ITR Srl varit delaktig i överträdelsen före den 1 januari 2002.

2) Artikel 2 led e i beslut K(2009) 428 slutlig ogiltigförklaras.

3) Det bötesbelopp som ålagts Parker ITR fastställs till 6 400 000 euro, för vilket Parker-Hannifin Corp. är solidariskt betalningsansvarigt för 6 300 000 euro.

4) Talan ska ogillas i övrigt.

5) Kommissionen ska bära sin rättegångskostnad och ersätta rättegångskostnaden för Parker ITR och Parker-Hannifin.

Azizi Prek Frimodt Nielsen

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 17 maj 2013.

Underskrifter

Innehållsförteckning

Bakgrund till tvisten 1

Sektorn för lastslangar för olja och gas 2

Beskrivning av sökandena 3

Det administrativa förfarandet 4

Det angripna beslutet 4

Förfarandet och parternas yrkanden 6

Rättslig bedömning 7

Yrkandet om ogiltigförklaring 7

Den första grunden: En felaktig bedömning att hålla Parker ITR ansvarigt för överträdelsen för perioden före den 1 januari 2002 7

Det angripna beslutet 7

Parternas argument 8

Tribunalens bedömning 11

Den fjärde grunden: Ett felaktigt beslut att påföra Parker ITR böter för perioden före den 11 juni 1999 . 16

Det angripna beslutet 16

Parternas argument 17

Tribunalens bedömning 17

Den femte grunden: En felaktig höjning av böterna för att Parker ITR ska ha spelat en ledande roll 17

Det angripna beslutet 17

Parternas argument 17

Tribunalens bedömning 17

Den sjätte grunden: Ett åsidosättande av principen om personligt ansvar och av motiveringsskyldigheten i fråga om höjningen av böterna som påförts Parker-Hannifin för den ledande roll som Parker ITR anses ha spelat 18

Parternas argument 18

Tribunalens bedömning 18

Den andra grunden: Ett felaktigt beslut att hålla sökandena ansvariga för M.P.:s, det vill säga chefen för enheten ”Oil & Gas”, otillåtna beteende 18

Det angripna beslutet 18

Parternas argument 18

Tribunalens bedömning 19

Den tredje grunden: Ett felaktigt beslut att hålla Parker-Hannifin solidariskt ansvarigt för överträdelsen tillsammans med Parker ITR 20

Det angripna beslutet 20

Parternas argument 20

Tribunalens bedömning 21

Den sjunde grunden: Ett åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar genom att sättet att beräkna försäljningsvärdet varit felaktigt vid fastställandet av böterna 23

Det angripna beslutet 23

Parternas argument 24

Tribunalens bedömning 25

Den åttonde grunden: Ett åsidosättande av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, av principen om personligt ansvar och av motiveringsskyldigheten, vid beräkningen av gränsen på 10 procent av omsättningen 27

Parternas argument 27

Tribunalens bedömning 27

Den nionde grunden: Kommissionens åsidosättande av principen om berättigade förväntningar, när den beslutade att inte bevilja någon bötesnedsättning till följd av samarbetet 28

Det angripna beslutet 28

Parternas argument 28

Tribunalens bedömning 28

Yrkandet om ändring inom tribunalens utövande av sin fulla prövningsrätt och fastställandet av det slutliga bötesbeloppet 29

Rättegångskostnader 31